נושאים באגרות הראי"ה

רבנות, בתי דין ומינויים

198 אגרות · כרכים א', ב', ג', ד'

הנושא בקצרה, הנושאים המרכזיים שבו ומה מלמדות האגרות,

ורשימת כל האגרות שבנושא עם תקציר קצר (גרסה מקוצרת, בלי נוסח האגרות)

igrot.shlomo-aviner.net

הנושא בקצרה

האגרות בנושא זה מלוות את דרכו של הרב קוק כרב: ממינויו לרב יפו והמושבות בשנת תרס"ד (1904), דרך שנות הרבנות בלונדון, ועד קבלת רבנות ירושלים (ראו בפרשת ההזמנה לרבנות ירושלים (תרע"ח-תרע"ט)) בשנים תרע"ט-תר"פ (1919-1920) והקמת הרבנות הראשית לארץ ישראל בשנת תרפ"א (1921). הן עוסקות בבניין מוסדות הרבנות, בשמירה על כבוד הרבנים במושבות ובערים, באחדות השחיטה, ובסכסוכים רבים שבהם הרב קוק נדרש להכריע או לפשר.

בכל אלה הרב קוק מבקש אחדות: לאחד את המפלגות "בכנסיה לש"ש" (כרך ב', אגרת נוספות ג), לאחד את השחיטה בין פרושים לחסידים (כרך ב', אגרת נוספות ד), ולקרוא גם למתנגדיו להצטרף לבניין הרבנות בארץ ישראל (כרך ד', אגרת אצו).

ראשית הרבנות ביפו

כרך א', אגרת נוספות ז: הודעה מאת הרב שמואל סלנט והאדר"ת לפקידות יק"א: הרב קוק מונה לרב יפו והמושבות, ובידו כל ענייני המצוות התלויות בארץ.

"הננו להודיע לכבודם, כי הרב הגאון המובהק הצדיק אשר שמו כשמן תורק מוהר"ר אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א הופקד, לשמחת לבבנו, לרב להעיר יפו ולהמושבות"

כרך א', אגרת נוספות ד: מכתב האדר"ת אל הרב קוק לפני עלייתו: לתכנן את הדרך במתינות, כי ודאי יתעכב יותר מן המשוער.

"בהכינו לנסוע בל ישכח ליקח אתו גם בגד פשוט, והתורה חסה על ממשי"ש"

כרך ב', אגרת נוספות ג: תקנון ועד הרבנים ליפו והמושבות: תחומי הוועד, מבשר ושחיטה ועד מקוואות, חינוך ושבת, ושלום העיר.

"להשתדל בתיקון שלו' העיר, לאחד את כל המפלגות בכנסיה לש"ש"

כרך ב', אגרת נוספות ד: החלטת ועד הרבנים לאחד את השחיטה: בכל שחיטה יעבדו יחד שני שוחטים, אחד מן הפרושים ואחד מן החסידים.

"שחיטות גסות ודקות, יהיו דוקא שני שוחטים ביחד, אחד מצד הפרושים ואחד מצד החסידים"

כבוד הרבנות

בשנות יפו הרב קוק היה אחראי גם על רבני המושבות. בכל סכסוך הרב קוק עומד על כבוד הרב המקומי, ובאותה שעה מבקש שלום.

כרך א', אגרת נז: לוועד עקרון ויושביה: הרב קוק מוכיח אותם על שביזו את רב המושבה, ואחד מהם קרע מודעה שהרב פרסם.

"וזכרו יראת השי"ת הכוללת בתוכה ג"כ יראת ת"ח, ומורא רבך כמורא שמים"

כרך א', אגרת קעג: לר' זאב גלוסקין: הרב קוק מוחה על כך שבעלי דין בורחים מדין תורה. העולם אינו יכול להתקיים במידת הרחמים בלבד.

"מי כאנשי המעשה והמסחר, אשר להם נאה לדעת, כי א"א לעולם להתקיים כלל במדת הרחמים"

כרך ב', אגרת תנא: לעדת ישראל בחיפה: יש המבקשים למנות רב נוסף במקום הרב ברוך מרקוס, וזו הסגת גבול.

"ואלה אשר יעיזו ח"ו להטפל לדבר עבירה חמורה זו של הסגת גבול הרבנות"

כרך ב', אגרת תשטז: להרב משה זאב רם, על סכסוך עם שוחט בשווייץ: אין תועלת במלחמת דברים. עדיף פיצוי והודעה פומבית שאין הרהור על השוחט.

"איני מוצא תועלת במלחמת דברים"

רבנות ירושלים

כרך ג', אגרת תתקמ: לוועד העדה ביפו, מלונדון: הרב קוק מתגעגע ליפו, ורוצה לשוב לפעול דווקא במקום שעבודתו נחוצה.

"עמכם, אחי החביבים, היתה רוחי בעת ענותכם וגלותכם"

כרך ד', אגרת אג: לרבני ירושלים, שהביאו לביתו את כתב הרבנות: הרב קוק מסביר מדוע סירב תחילה לקבל אותו בתחנת לוד.

"כי אישיות גדולה צריכה עכשו לשאת עליה את המשא הכבד של הרבנות בירושלם ושאני מכיר את עצמי לננס וזעיר"

הרבנות הראשית לארץ ישראל

בשנת תרפ"א (1921) נבחר הרב קוק לרב הראשי האשכנזי לארץ ישראל, לצד הרב יעקב מאיר. הרב קוק ביקש לבנות מוסד שיאחד את כל רבני הארץ.

כרך א', אגרת שג: להרב מנדל הכהן, שארגן אספה לחידוש הסמיכה: אין השעה ראויה לכך, והדור קטן בדעתו.

"ואין לך דבר שיעורר תמהון ולעז כמו הנסיון לחדש דבר שכבר היה נראה ונדחה"

כרך ד', אגרת אסח: להרב שמואל יצחק הילמאן: עוסקים בהקמת בית דין גדול בירושלים, אבל רחוקים מלקרוא לו 'סנהדרין'.

"אבל רחוקים אנו מליחס למפעלנו שם של סנהדרין"

כרך ד', אגרת אצו: מכתב גלוי לרב יצחק ירוחם דיסקין ולרב חיים זוננפלד: הרב קוק מוחל להם על הפלסתרים, וקורא להם להצטרף לאספה לסידור הרבנות בארץ ישראל.

"השפיעו על האספה הקדושה הזאת גם מרוחכם"

כרך ד', אגרת אשמג: למושל מחוז ירושלים-יפו, רונלד סטורס: אחדות השחיטה היא היסוד של העדה, ויש אנשים שקמו להרוס אותה ביפו-תל אביב.

"להציל את היסוד החיוני של עדת ישראל ביפו-תל אביב"

מה מלמדות האגרות

הרבנות כאחדות. הוועד נועד "לאחד את כל המפלגות בכנסיה לש"ש" (כרך ב', אגרת נוספות ג).

כבוד התורה. "יראת השי"ת הכוללת בתוכה ג"כ יראת ת"ח" (כרך א', אגרת נז).

ענווה. הרב קוק ראה את עצמו "לננס וזעיר" מול משא רבנות ירושלים (כרך ד', אגרת אג).

זהירות מחידושים גדולים. "אין לך דבר שיעורר תמהון ולעז כמו הנסיון לחדש דבר שכבר היה נראה ונדחה" (כרך א', אגרת שג).

הרב שלמה אבינר על הנושא

הרב אבינר מספר ששאל את הרצי"ה, כשהיה רב בקיבוץ, מה לפסוק בפרט הלכתי שבו הרב קוק אוסר והרבנות הראשית מתירה. הרצי"ה השיב לו מן הפסוק "ובאת אל השופט אשר יהיה בימים ההם": השופט הקודם אולי גדול יותר, אבל לרבנות של הדור יש נתונים חדשים. בפרטי ההלכה הולכים אחר הרבנות של הדור; בעניינים העליונים, הרב קוק הוא הפוסק. (מקור: מתוך ספרי הרב)

""לפניהם - ולא לפני גויים": בתי משפט ובתי דין" - במלואו, בלשונו של הרב אבינר: האיסור להתדיין בערכאות, ואם הוא חל גם על בתי המשפט במדינת ישראל, לפי פסקי הפוסקים. (מקור: מתוך ספרי הרב)

"הכשר הרבנות או הכשר בד"ץ?" - במלואו, בלשונו של הרב אבינר: שאלה ותשובה: האם מותר לסמוך על הכשר הרבנות הראשית, או רק על הכשר בד"ץ. (מקור: מתוך ספרי הרב)

""לא תתגודדו" - שני בתי דין בעיר אחת" - במלואו, בלשונו של הרב אבינר: מחלוקת אביי ורבא בגדר האיסור "לא תתגודדו", ומה מכך למוסדות הרבנות. (מקור: מתוך ספרי הרב)

"הסמיכה בימינו" - במלואו, בלשונו של הרב אבינר: הסמיכה מאיש לאיש עד משה רבנו פסקה, ומהי הסמיכה של רבני ימינו. (מקור: מתוך ספרי הרב)

"משפטי התורה מול חוקי בשר ודם" - במלואו, בלשונו של הרב אבינר: "ואלה המשפטים" - גם המשפטים מסיני, ומה בין משפטי התורה לחוקים של בני אדם. (מקור: מתוך ספרי הרב)

האגרות שבנושא

198 האגרות שבנושא, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם תקציר קצר. הנוסח המלא - באתר ובחוברת המלאה

כרך א', אגרת ד אביו, ר' שלמה זלמן הכהן קוק · ליל יום ב', פרשת חיי שרה (תרנ"ד, זיימל)

הרב קוק מספר לאביו שבני הבית בריאים, ושבנו הקטן (צבי יהודה) כבר יודע אותיות. רוב האגרת עוסקת בחותנו, האדר"ת, רב פוניבז': האדר"ת קיבל רבנות במיר, אבל בני פוניבז' עיכבו אותו בכוח ולא נתנו לו לצאת, והעניין עדיין לא הוכרע. בדרשת הפרידה שלו הציע האדר"ת לבני העיר לקבל את הרב קוק לרב במקומו. הרב קוק מבקש מאביו מכתבים תכופים ואת תפילתו.

כרך א', אגרת טז הרב יעקב מרדכי זינגר (ראשון לציון) · ח"י מרחשון תרס"ה - יפו

הרב קוק שמע שבראשון לציון אדם נשא אישה מקישינוב שאומרת שהיא אלמנה, בלי היתר של בית דין, ושפועל ביקב סידר את הקידושין בלי רשות. הרב קוק דורש להעניש את מסדר הקידושין, ולהתרות בזוג שיציגו היתר מבית דין. עד שיתברר ההיתר אסור להם לגור יחד.

כרך א', אגרת כב ועד המושבה עקרון · י"ב אייר תרס"ה - יפו

הרב קוק שמע שרב המושבה עומד לעזוב ולחזור לירושלים, כי אין לו דירה הגונה. הרב קוק קורא לוועד לדאוג לדירה, כדי שהרב לא יעזוב, ומדגיש את גודל המצווה שיהיה רב קבוע במושבה בארץ ישראל.

כרך א', אגרת כה ועד המושבה עקרון · כ"ג תשרי תרס"ו - יפו

בהמשך לאגרת כב, הרב קוק שולח חמישים נפוליון כתרומה ראשונה לבניית בית לרב המושבה, ומזרז את הוועד למצוא מקום מכובד לבית. הרב קוק מבטיח שימצאו עוזרים רבים לכך.

כרך א', אגרת לז ועד המושבה רחובות · א' ח"י אייר תרס"ו - יפו

הוועד דרש מאדם לשלם את תביעת המושבה לפני דין תורה. הרב קוק מודיע שעל פי דין הציבור יכול לדרוש רק משכון לפני הדין, ולא תשלום מראש. הרב קוק קובע מועד לדין תורה עד חג השבועות.

כרך א', אגרת נז ועד המושבה עקרון ויושביה · ט"ז שבט תרס"ז - יפו

הרב קוק מוכיח את אנשי עקרון על כך שביזו את רב המושבה, ואחד מהם קרע מודעה שהרב פרסם. הרב קוק מזכיר ש"מורא רבך כמורא שמים", ודורש מהפוגע לבקש מחילה מן הרב בפני אנשים.

כרך א', אגרת סא הרב ישראל דוב פרומקין, עורך "החבצלת" (לפרסום) · כ"ו שבט תרס"ז - יפו

מחאה פומבית על ביזוי רב הקהילה האשכנזית בקהיר, הרב אהרן מענדל הכהן, בידי ראשי העדה. הרב קוק כותב שגם אם הטענות נכונות, היה מקום רק להעיר לו, ולא לפגוע בפרנסתו ובכבודו. הרב קוק דורש מראשי העדה לפייס את רבם ברבים, ומקווה שהרב ימחל להם.

כרך א', אגרת עה מר זאב גלוסקין · י"ב אייר תרס"ז - יפו

הרב קוק מעביר תלונה של אגודת הכורמים ברחובות נגד הסינדיקט של היקב הכללי, ומבקש תשובה, אם לפשרה ואם לדין תורה. הרב קוק מצר על כך שיש המרחיקים את הרבנות מענייני היישוב מתוך פחד מהשפעתה, וכך מונעים מן היישוב כוח פועל חשוב.

כרך א', אגרת פד הרב יחיאל מיכל טיקוצינסקי · י"ד מנחם אב תרס"ז - יפו

אחרי פטירת הגריצ"ב (ככל הנראה רבי יצחק בלאזר), הרב קוק מציע את עצמו לתפקיד בכולל בירושלים. לדבריו הרבנות וההוראה אינן לפי תכונתו, והרב קוק משתוקק לשבת בירושלים בלי עול הרבנות.

כרך א', אגרת קב ר' בנימין מנשה לוין · ז' טבת תרס"ח – יפו

הרב קוק משבח את בנו הרצי"ה כמעט היחיד שמבין את דעתו. הרב קוק פורש את שתי מטרות הישיבה: האחת, להציל יחידי סגולה בלימוד מסודר של פנימיות התורה, שרק ארץ ישראל מוכשרת לו. השנייה, להחיות את הישוב החדש בטל של תורה, ולהעמיד תלמידי חכמים שבניין הארץ יקר להם. הרב קוק כותב שזו בושה שרק מי שהדופק הישראלי חדל בלבו עוסק בבניין הארץ, והכשרים רואים בו 'רע מוכרח'. הרב קוק גם מתאר צורך ברבנות מרכזית מבוססת לישוב החדש, עם יכולת לנסוע בין המושבות ולהדפיס.

כרך א', אגרת קיא הגאון ר' יצחק אייזיק הלוי · ב' אדר ראשון תרס"ח – יפו

תשובה לשאלותיו של ר' יצחק אייזיק הלוי על רבנים במושבות. בהוראת איסור והיתר רב במקום יועיל מאוד. בדיני ממונות עדיף בית דין מרכזי של הרבנות הכללית ביפו, וראוי לחבר אליה גם את מושבות הגליל. צורכי הציבור מנוהלים בידי ועדים. רבנים שהם דרשנים טובים ויראי שמים יפעלו הרבה. אברכי ירושלים אינם בטלנים אלא בחיצוניותם: יש בהם כשרונות גדולים, ואם יינתן שכר הגון ולבוש מותאם לבני אירופה יוכלו לשמש רבנים במושבות. הרב קוק גם כותב על דרכי הלימוד בירושלים, ועל הצורך במרכבה ובקופה כדי לסבב בשלושים המושבות.

כרך א', אגרת קכז רבני בית הדין צדק בירושלים, ובראשם ר' שמואל סלנט ור' חיים ברלין · פורים למוקפין תרס"ח – יפו

בעניין תוצרת המושבות הטעונה מעשר שמגיעה לירושלים, הרב קוק מציע לפרסם שאין למכור ולקבל דבר בלי הכשר מהממונים בכל מושבה, כפי שנקבע בתקנה של השנה הקודמת. הרב קוק מבטיח להזהיר את המושבות, וגם לגבי משלוחים לחוץ לארץ. הרב קוק מצטער שאינו יכול לעלות לירושלים בגלל 'השערורייה' שהייתה ביפו.

כרך א', אגרת קמא הרב צבי פסח פראנק, דיין בבית הדין בירושלים · כ"ח אייר תרס"ח – יפו

הרב קוק מסכים למנות את הרב יעקב יוסף הלוי לרב בעקרון, בתנאי שהרב דוד טיקטין, שהוצע קודם, משך ידו. הרב קוק מצר על ביטול הרבנות בעקרון ומקווה לרבנות בכל המושבות. עוד יש דיון הלכתי בשיטת התוספות על המדביק פת בתנור בשבת: כוח החכמים להעמיד דבריהם ב'שב ואל תעשה' מבטל את המצווה או את האיסור עצמם.

כרך א', אגרת קמב רבני ירושלים: ר' שמואל סלנט, ר' חיים ברלין והראשון לציון ר' אליהו פניז'ל · ה' סיון תרס"ח – יפו

הרב קוק שמח על מכתבם ומסכים לתקן את הפרשת המעשרות במושבות בפיקוח הוועדים. הרב קוק יכתוב לוועדים בשמם. הרב קוק עומד לסייר במושבות לפיקוח על ערלה וכלאי הכרם, ומעמיד משגיחים בכל מושבה, כי אין עוד מי שיחליף את המשגיח המנוח ר' צבי שניאור.

כרך א', אגרת קמה הרב צבי פסח פראנק · ט"ז סיון תרס"ח – יפו

בעניין רבנות עקרון: העיקר תלוי בהסכמת 'שומרי תורה' והישיבה לשאת בחלק מהמשכורת. בהלכה: המשך הדיון על רדיית פת בשבת. בעניין מי טבריה: דבר שבתורה הולך אחר הרוב, ולכן 'בישול' סתם הוא באש, וכן בשבת. הרב קוק שואל על בריאותו של זקנו של הרב פראנק.

כרך א', אגרת קמו הגאון ר' יצחק אייזיק הלוי · י"ז סיון תרס"ח – יפו

פאול נתן (מ'עזרה') עוסק בבית ספר טכני בחיפה, ואין חשש שישיבות ירושלים יתחברו אליו. הרב קוק מבהיר שתכלית הישיבות היא תחיית התורה, ולא רק העמדת רבנים, אבל במצב הנוכחי צריך להקדים את המוקדם. במושבות של מאה משפחות ויותר אין רב, מלבד פתח תקווה, ובגלל זה ירוד מצב היהדות שם. אברכי ירושלים מוכשרים, והעניות היא שמשפילה אותם. לחיבור תלמידי החכמים לישוב החדש צריך ישיבה גדולה ומכובדת במרכזו.

כרך א', אגרת קמח הרב יעקב יוסף (מועמד לרבנות עקרון) · כ' תמוז תרס"ח - יפו

הרב קוק מוכן לסייע למועמד בהשגת רבנות עקרון. הרב קוק מבקש שיביא מכתבי המלצה מגדולי ירושלים, ושיבטיח את המשכורת מהישיבה ומ'שומרי תורה'. הרב קוק מציע לנסוע יחד לעקרון, ומייעץ להכין דברי אגדה נאים ולהתכונן בהלכות כלאיים ותרומות ומעשרות. במפורש הרב קוק מסתייג מאחריות אם תהיה מניעה.

כרך א', אגרת קנד ועד המושבה זכרון יעקב והרב וולפרט · י"ח אלול תרס"ח - יפו

הרב קוק שמח שזכרון יעקב קיבלה רב אחרי זמן רב בלי מורה הוראה, שבו נעשו פרצות. הרב קוק מבקש לבטל את המנהג לערוך חופות בתוך בית הכנסת, עם מנהגים שפוגעים בצניעות, ולחזור לחופה תחת כיפת השמיים כפי שגזרו גדולי ישראל. הרב קוק משבח את אנשי המושבה ומקווה שתהיה לתפארת הגליל.

כרך א', אגרת קסג הגאון ר' יצחק אייזיק הלוי · ו' תשרי תרס"ט - יפו

הרב קוק מבקש שהאגודה של ר' יצחק אייזיק הלוי לא תפזר את כוחותיה על מינוי 'חכם באשי' בכל תורכיה. די להשתדל שהמשרה בירושלים תהיה בידי יראי ה', והעיקר הוא הרמת קרן התורה בישיבות. משרת החכם באשי איבדה את גדולת התורה והפכה לפקידות. לכן יש לשאוף שיהיו בארץ ישראל תלמידי חכמים גדולים שראויים 'להתייצב בהיכלי מלך'.

כרך א', אגרת קסו ועד המושבה קסטינה והשוחט · ז' מרחשוון תרס"ט - יפו

הרב קוק מודיע שהציע לרב עקרון, הרב יעקב יוסף, לבקר מדי פעם גם בקסטינה כדי לדרוש ולהטיף, ומבקש לקבלו בכבוד.

כרך א', אגרת קעג ר' זאב גלוסקין · ר"ח כסלו תרס"ט - יפו

הרב קוק מוחה על כך שבעלי דין משפטיים 'בורחים' מדין תורה בארץ ישראל בעזרת גורמים ציבוריים, ובפרט ה'סינדיקט'. הרב קוק משווה זאת להבאת פומפיוס לירושלים בידי הורקנוס ואריסטובולוס. אין לבטל את מידת הדין משום רחמנות. הרב קוק מציע לפחות 'זבל"א' (זה בורר לו אחד) עם מכריע תלמיד חכם.

כרך א', אגרת קעו ר' זאב גלוסקין · י' כסלו תרס"ט - יפו

המשך הוויכוח על משפט הירושה של ג'. חוקי הדין כוללים, כמו חוקי הטבע, ואינם יכולים לענות על כל פרט. רחמנות שלוקחת מהבן ירושה בשביל הבת תתיר גם לגזול עשירים בשביל עניים. דיין שאינו בקי בעובדות נועץ במומחים. אפשר להתפשר ('יאחד לדין ואחד לפשרה'), אבל אסור לבעוט במשפט, שהוא יסוד החיים הלאומיים. משפט הירושה מחובר במיוחד למשפט הכתוב, ואת ירושת הבת העלתה הנצרות כדי להעליב את היהדות (שבת קטז ב).

כרך א', אגרת קפ הרב יונתן בנימין הלוי הורוביץ · י' טבת תרס"ט - יפו

הרב קוק שמח על ההתחלה בפתח תקווה. הרב קוק מסכים שגיסו של הורוביץ יקבל משרה במקום רחוק, כי בכל מקום שאפשר להשפיע אמונה אסור לעמוד מנגד. בעניין משרת החכם באשי - אינו בקי בפוליטיקה, אבל יסייע שלא ישב בה מי שאינו תלמיד חכם. הגיליון הראשון של כתב העת 'הנירי' נדפס ובו מאמר שלו. 'הנירי' צריך ללכת 'בדרך הרחבה של המדע', ויש להשיג לו רישיון רשמי.

כרך א', אגרת קפד הרב פנחס הכהן לינטופ, אב בית דין בירז' · ז' שבט תרס"ט – יפו

הרב קוק מתנצל על איחור התשובה ומתאר את עומס עבודתו כמי שחש את כל זעזועי התחייה. על תקוות הנמען לאספות רבנים: אלה חלומות. הרבנים ישנים מחולשת נשמה, ואספה תעסוק בפלפול קטן או באגדה מגומגמת. לא אספות צריך עתה, אלא לייסד ספרות 'באזמל חד', שתרפא בשפע רוח הקודש ובחכמת האמת. כך יוכשרו הלבבות, וכנסת חכמים תוכל להיוולד.

כרך א', אגרת קצה הרב יעקב יוסף, רב עקרון · ו' אייר תרס"ט – יפו

בעניין מינוי שוחט בעקרון בחיפזון: המערערים טוענים שרוב הבוחרים קרובים, ויש לעיין אם הכרעת קרובים תקפה. לכן לא ישחט השוחט אלא לחולים, עד שיבואו נציגים משני הצדדים לבירור.

כרך א', אגרת קצט הרב שמואל פריינד · ט"ו אייר תרס"ט – יפו

הרב קוק מסכים לתקן שגיאות דקדוק בכתובות בהדפסה הבאה, אבל לא לשנות את הנוסח הנהוג. בעניין כשרות החלב: המוכרים טוענים שהם נוכחים בחליבה, ואין כסף למשגיח. מפני חולשת בריאותו אין בו כוח לפקח.

כרך א', אגרת רו ועד עקרון ובני המושבה · י"ח סיון תרס"ט – יפו

בחור הגיע לעקרון, פגע בכבוד הרב יעקב יוסף, הורה הוראות בלי רשות, ויש שקוראים לו 'רב'. הרב קוק מורה להתרות בו לעזוב מיד, ואוסר לשאול אותו הוראה, גם לחומרה. אם לא יעזוב תוך יומיים, נאסר לארח אותו ולתמוך בו. הרב קוק מקווה שהבחור ישוב בתשובה ויפייס את הרב.

כרך א', אגרת ריח בית הדין הספרדי ביפו, והרב יצחק ארוואץ · י"א מנחם אב תרס"ט

על גט של יהודים גורג'ים מראשון לציון: הם שייכים באופן שווה לספרדים ולאשכנזים, אבל מבינים רק רוסית, ולכן קשה למי שאינו מכיר את השפה לסדר את גיטם. על אדם שעשה 'נבלה' יש לקנא ולמחות בכוח התורה ובכוח הממשלה. הרב קוק עסוק ברפואה, אבל יבוא אם יהיה צורך.

כרך א', אגרת רמד מר לופו, מנהל מקווה ישראל · י"א כסלו תר"ע – יפו

הרב קוק מודה על הפרשת תרומות ומעשרות במקווה ישראל. על הכשר היין הרב קוק כותב שאינו יכול לתת תעודה אלא על מה שנעשה בהשגחתו, אבל יקיים את חתימות הרבנים המכשירים.

כרך א', אגרת רמח הרב שלום אייזנבך · ער"ח טבת תר"ע – יפו

הרב קוק מספר מעשה: ר' לייב מקובנה לא רצה שר' ישראל סלנטר יגור בקובנה כאיש פרטי, אלא רק כמורה הוראה, כי רק מי שמשועבד לרבים יכול לדון אותם לכף זכות. הרב קוק גם כותב הערות הלכתיות, ומעיד שמכתב של הגאון המנוח נכתב בכתב ידו.

כרך א', אגרת רסז ועד חדרה והשוחט · י"ד שבט תר"ע – יפו

ר' ש' ג' התלונן שהוכרז עליו איסור בענייני כשרות. הרב קוק משבח את הוועד על השמירה על הכשרות, אבל קובע שיש לברר את העניין בפניו או בעדות כשרה, ולצרף את השוחט ובני תורה מהמושבה.

כרך א', אגרת רסח ועד חדרה · ר"ח שבט תר"ע – יפו

הרב קוק מתפלא שלא קיבל תשובה. לפסול אדם מחזקת כשרות צריך חקירה בבית דין. בינתיים אפשר לעכב את נאמנותו ולהעמידו תחת השגחה, אבל יש לברר את העניין תוך שבועיים: 'שמרו את משמרת הקדושה והכשרות, יחד עם הצדק והיושר'.

כרך א', אגרת רסט ר' זאב גלוסקין · כ"ז שבט תר"ע – יפו

נוסע על אונייה לאודסה התלונן שחבתן נכרי תיקן את חביות היין הכשר של ראשון לציון, והגויים שתו ממנו. הרב קוק דורש לאסור על נכרים לגשת לחביות, לקנוס את האחראי, ולברר איך לתקן את העבר.

כרך א', אגרת רע הרב יוסף הלוי (משגיח היקב) · כ"ז שבט תר"ע – יפו

בעקבות התלונה שחבתן נכרי תיקן על האונייה את חביות היין הכשר של ראשון לציון, הרב קוק בירר עם בעל המלאכה, וזה אישר שעל האונייה השנייה עבד בעל מלאכה גוי. הרב קוק מבקש לדעת מי האשם, איך למנוע זאת בעתיד, ולאן נשלחו החביות.

כרך א', אגרת רעא מנהלי 'כרמלי' באודסה · ר"ח אדר ראשון תר"ע – יפו

הרב קוק מודיע שאומן נכרי תיקן בטעות כמה חביות יין כשר מראשון לציון שנשלחו לאודסה. חביות שיש בהן סימני תיקון לא יימכרו ליהודים כיין כשר. הרב קוק גם שואל מי השומר בבית המכס ומי הרב שממשיך את ההשגחה באודסה.

כרך א', אגרת רעה גלוסקין ומאירוביץ (יקב ראשון לציון) · ט' אדר ראשון תר"ע – יפו

אזהרה מחודשת: שום נכרי לא יתקן חביות יין כשר, ושום חילוני לא יחלק 'בין תיקון לתיקון' בלי הוראה מבעל הוראה מוסמך.

כרך א', אגרת רעו הרב יוסף הלוי (משגיח היקב) · ט' אדר ראשון תר"ע – יפו

דברי הרב יוסף הלוי הרגיעו מעט את הרב קוק: אולי היין המדובר נשלח לגויים. על העבר צריך להיכנס 'בפרצה דחוקה', ולצרף את העובדה שעד אחד אינו נאמן להחמיר. לעתיד יש להזהיר שלא ייגש זר לחביות.

כרך א', אגרת רעח הרב פרופ' ישראל לוי (פריז) · י"ד אדר ראשון תר"ע – יפו

הרב קוק מודה על התמיכה ברב זאב ברנשטיין בפתח תקווה, ועל מסירת 'שבת הארץ' לברון. הרב קוק מבקש שהברון ייתן את לבו גם לתחיית נשמת הישוב, כלומר לחיזוק הדת. הרב קוק מונה צרכים: חיזוק הרבנות הכללית ונסיעות למושבות, משכורת לרב עקרון, עיתון חודשי לרבנות, וישיבה מרכזית שתוציא רבנים בעלי השכלה ונאום.

כרך א', אגרת רפא פקידות יקב ראשון לציון · י"ט אדר ראשון תר"ע – יפו

התברר שהייתה התרשלות במסירת תיקון חביות היין הכשר לנכרי, וההתנצלות קלושה. הזכות היחידה היא שחילקו מדעתם בין תיקון לתיקון, הוראה שרק מורה מובהק רשאי לפסוק בה. יש להזהיר את הפקידים שנכרי לא ייגש לחביות כלל.

כרך א', אגרת רפב מנהלי העדה בירושלים · כ"א אדר ראשון תר"ע – ירושלים

הרב קוק מבקש להמשיך את הפיקוח על תרומות ומעשרות בשוק ירושלים, שהחל חותנו האדר"ת. צריך מפקחים קבועים בכל מקום ונסיעות קבועות, ואין לסמוך על השגחתו הכללית בלבד, שלא יתרחב מכשול הטבל.

כרך א', אגרת רפה הרב יעקב יוסף, רב עקרון · ר"ח אדר שני תר"ע – יפו

הרב קוק מתנצל על האיחור: הרב קוק שרוי ביגון על פטירת צדיקים ברוסיה ועל חובת הספדם. בעניין חיזוק הדת בארץ, עדיין לא התברר לו דרך ישרה, אבל צריך לנסות, ולהתחיל 'כחודה של מחט'. הרב קוק מציע להיפגש בראשון לציון, ומקווה לאסוף ועד רבנים לענייני היהדות ביפו.

כרך א', אגרת רפח שמעון רוקח, ש"ב נבוולסקי ובצלאל לפין · ד' ניסן תר"ע – יפו

הרב קוק מתאר את צערו על היחס הקר שקיבל מידידים שהיו מקיפים אותו באהבה. הרב קוק נאלץ לדחות את תיקון השחיטה ביפו עד אחרי פסח, והשעה הייתה מתאימה, כי כל ענייני השחיטה עמדו להתרכז בידו בלי התנגדות. הדחייה מרפה את ידי ועד הרבנים, בגלל סכסוכים בין בעלי בתים שלא היו רשאים לגעת בענייני כשרות.

כרך א', אגרת שג הרב מנדל הכהן (מארגן אספת קרקוב) · כ"ח אייר תר"ע – יפו

אין השעה ראויה לאספה שמטרתה חידוש הסמיכה. הדור קטן בדעתו, ואין דבר שמעורר לעז כמו ניסיון לחדש דבר שכבר נדחה. מה שאפשר הוא לכנס אספת רבנים גדולה בירושלים, באופן קבוע כמו קונגרס, שתעסוק בענייני האומה. היא תוכל גם להכין את הרקע לרעיון הסמיכה, אבל זה לא יהיה העיקר.

כרך א', אגרת שט הרב ברוך מאירס, אב בית דין חיפה · י"ט סיון תר"ע – יפו

על ההכשר לבורית (סבון) בלוד: הסבון עשוי רק מגפת זיתים, בלי חלב. אחד העובדים, שמוחזק בכשרות, הוא המשגיח. אם יעשו גם שמן למאכל, יש צורך במשגיח נאמן להפרשת תרומות ומעשרות, ובשמן שומשום להפריד בין חייב לפטור.

כרך א', אגרת שכד אליעזר בן־יהודה · ט"ז מנחם אב תר"ע – רחובות

בן־יהודה שאל על מקורות המילה 'הכשר' במובן תעודת כשרות. הרב קוק מפנה לחיי אדם (הלכות פסח) ולשערי תשובה, לשו"ת על אתרוגים מורכבים, ול'עיטור סופרים'. על 'הכשר' במובן היתר ריבית הרב קוק מפנה לשו"ת הספרדים.

כרך א', אגרת שלא הרב יעקב משה חרל"פ · כ"ה אלול תר"ע – יפו

ברכה לחרל"פ על כניסתו לרבנות שכונת שערי חסד בירושלים, ולקהילה שזכתה ברב צדיק וישר.

כרך א', אגרת שלג הגאון ר' חיים ברלין · ה' ניסן תר"ע – יפו

בית הדין בירושלים אוסר את הסבון של בתי החרושת היהודיים, ובמיוחד של קודרנסקי ב'בן שמן'. הרב קוק ביקר במפעל וראה שהכול כשר, והעמיד משגיח. הכרזת איסור בלי יסוד מחריבה את ישוב הארץ. בעלי המפעל נוסעים לירושלים, והרב קוק מבקש לקבלם יפה ולבטל את האיסור.

כרך א', אגרת נוספות א מאת האדר"ת אל הרב קוק בבויסק · (תרס"ב – ירושלים)

איגרת של חותנו האדר"ת (אגרות נוספות). יפו זקוקה מאוד לרב, ופנו כבר לר' חיים ברלין ולר' מרדכי מאושמנה בלי הצלחה. ר' משה סלומון ונכבד מיפו הציעו את הרב קוק. האדר"ת שמח מאוד, ומציין את התועלת לירושלים ולכלל ישראל ואת חופש הדפוס בארץ. החשש הוא שנת השמיטה, שבה רב יפו אחראי על המושבות ועל הכשר היין לפי ההיתר.

כרך א', אגרת נוספות ב מאת האדר"ת אל הרב קוק · (כ' סיון תרס"ג – ירושלים)

האדר"ת מוסיף שר' שמואל סלנט שמח על בואו האפשרי של הרב קוק. ברבנות יפו אפשר לפעול הרבה על המושבות, אף שיש בהן חופשיים ויק"א מקימה בתי ספר ברוחה. הם כפופים לרבנים בגלל הכשר היין. יש לקרב את בני המושבות 'בזרוע', ולהיזהר מאנשים ערמומיים. (ביום הזה נערכה בירושלים עצרת על פוגרום קישינב.)

כרך א', אגרת נוספות ג מאת האדר"ת אל הרב קוק · (תרס"ד – ירושלים)

ברכת האדר"ת לרב קוק לקראת כניסתו לרבנות יפו: שתהיה רגלו מבורכת, שדבריו יישמעו, ושיזכה לזכות את הרבים. האדר"ת מצטער שבגלל מחלתו אינו יכול לנסוע לקבל את פניו.

כרך א', אגרת נוספות ד מאת האדר"ת אל הרב קוק · (תרס"ד – ירושלים)

האדר"ת מייעץ לרב קוק לתכנן את דרכו לארץ במתינות, כי בוודאי יתעכב יותר מן המשוער. כשיבוא יראה את המפעלים בירושלים וידברו על הכול. האדר"ת מזכיר לו לקחת גם בגד פשוט, ומבקש שיודיעו לו ביום הנסיעה.

כרך א', אגרת נוספות ה מאת האדר"ת אל הרב קוק · (תרס"ד – ירושלים)

האדר"ת מחכה לבשורה על מסעו של הרב קוק במושבות. האדר"ת עצמו לא זכה לבקר בהן בגלל מחלתו, מלבד ביקור קצר בראשון לציון, ושמח שהזכות להדריך את אנשי המושבות במצוות התלויות בארץ עברה לרב קוק.

כרך א', אגרת נוספות ז מאת ר' שמואל סלנט והאדר"ת אל פקידות יק"א · ט"ו סיון תרס"ד – ירושלים

הודעה רשמית שהרב קוק מונה לרב יפו והמושבות, וכל ענייני המצוות התלויות בארץ – כלאיים, ערלה, תרומות ומעשרות – בידו. הפקידות מתבקשת להודיע לבני המושבות לסור למשמעתו בענייני הדת.

כרך א', אגרת נוספות ח התחייבות מוכרי החלב (בכתב יד הרב קוק) · כ"ו אלול תרס"ד – יפו

כתב התחייבות של תשעה מוכרי חלב ביפו: לא ימכרו חלב לבריאים אלא אם הם עצמם, או יהודי אחר, נכחו בחליבה.

כרך א', אגרת נוספות יג 'קול מהיכל' – מחאת רבנים (פורסם ב'האור' וב'החרות') · ח' סיון תר"ע – יפו

מחאה של רבנים תומכי הרב קוק נגד 'מתי מספר מאנשי ירושלים' שאסרו את מה שהתיר בלי להבין את עומק ההלכה: שמן השומשום, פירות השביעית והסבון. ההיתר בשמיטה נהג שלוש שמיטות לפי הוראת גאונים. הם קוראים לרבני ירושלים לגעור בהם, ולחוס על ממון ישראל ועל התעשייה בארץ. (זה המאמר שהרב קוק הסתייג ממנו.)

כרך ב', אגרת שמ ר' זאב גלוסקין · כ"ה מרחשוון תרע"א – יפו

הרב קוק מבקש: א. למצוא דרך להבטיח שנכרים לא ייגעו ביין הכשר. ב. לברר תלונה מפורטת על סוכן שמחלל שבת בעסקי היין. ג. אחרי פטירת מר לוינסקי, שהבטיח את הכשרות במשרד באודסה, לקבל אישור רשמי מרב באודסה שהכשרות נשמרת. הרב קוק מצרף מטבע לקניין 'מקום' כדי להקנות לכהן את המתנות מהיקב, זכר למקדש ('ציון היא – דורש אין להי').

כרך ב', אגרת שנא ועד העיר הכללי ביפו · כ' אדר תרע"א – יפו

בעניין המועמדים של הפרושים לבחירות: הרב קוק מוסר את הבחירה לוועד הדתי של הפרושים, כי הרבנות הכללית צריכה להיות שווה לכל המפלגות.

כרך ב', אגרת שנב הרב אברהם שכטר ובנו יעקב · כ"א אדר תרע"א – יפו

הרב קוק אינו נוהג להיות הראשון במתן סמיכה. כשיישלח כתב סמיכה מרבנים ידועים במדינתם, יוסיף גם את סמיכתו לבן.

כרך ב', אגרת שס הגאון ר' חיים ברלין ורבני ירושלים · כ"ג אייר תרע"א

הרב קוק מבקש לחזק את ההשגחה על תרומות ומעשרות בשוק ירושלים, כפי שהייתה עד כה. אם ההשגחה בשוק תתרופף, תתרבה אכילת טבל, ואילו ההשגחה בשוק מחזקת את ההפרשה גם ביפו ובמושבות, ואפילו אצל יחידים בבתיהם.

כרך ב', אגרת שסא בית הדין של אשכנזים חסידים בירושלים, והרב ליפמן דוד · ב' סיון תרע"א - יפו

בעניין ר' ש' מ' ו', שמבקש להתיישב ביפו: אם בית הדין עדיין לא החליט לאסור אותו, הרב קוק יעיין בענייננו יחד איתם. הרב קוק מבטיח שאין ביניהם מיעוט אהבה.

כרך ב', אגרת שסה מושבת באר יעקב · ט' תמוז תרע"א - ראשון לציון

הרב בן ציון ידלר, שאחראי על הכשרות בשוק בירושלים, נוסע לסדר את הפרשת תרומות ומעשרות מהמושבות. התושבים יתקנו את מה שנשלח בידי השוחט ר' שלמה מרמלה, ויקבלו ממנו תעודת הכשר.

כרך ב', אגרת שסו ועד העיר הכללי ביפו · י"א תמוז תרע"א - יפו

בסכסוך בין ועד העיר לוועד הדתי: הרב קוק לא שמע על 'מרידה' רשמית, ודברי יחיד אינם רשמיים. הרבנות אינה זקוקה לעזרת הוועד הדתי, כי היא עוסקת בכל ענייני החיים ולא רק בדת. הוועד הדתי הוא שנעזר ברבנות. הרב קוק מוחה על הדרישה שהרבנות 'תערוב' לוועד העיר. הרב קוק קרוב לשני הוועדים, ומציע לשכך את הקנטור.

כרך ב', אגרת שסז רבני ירושלים, ספרדים ואשכנזים · י"ח תמוז תרע"א - ירושלים

בשוק בירושלים יתקבל רק מה שבא עם תעודה מהמשגיחים הקבועים במושבות. ענבים בלי הכשר חשודים בטבל, דמאי, ערלה וכלאיים.

כרך ב', אגרת שעא המשגיחים על תרומות ומעשרות במושבות · כ"ט תמוז תרע"א

תקנה: כשנשלח בידי נכרי דבר שטעון תרומות ומעשרות, תודבק פתקת 'כשר' על חוט שמקיף את התיבה, במקום הקשר. בשקי שקדים תוכנס תעודה לכל שק, ואם הסוחרים יעבירו את השקדים לשקים אחרים, יעשו זאת בפני הממונה המקומי.

כרך ב', אגרת שעד ועד פתח תקווה והרב החדש · י"ד מנחם אב תרע"א - רחובות

ברכה לרב החדש של פתח תקווה בכניסתו לרבנות. ענייני המושבה שלא נגמרו יושלמו עתה בידו, והרב קוק מוכן לעזור.

כרך ב', אגרת שפח הרב בן ציון ידלר · כ"ה אלול תרע"א

על השקדים: אין לתת הכשר בלי בירור. יש להמשיך את המעמד שלפיו הכול בא לירושלים מתוקן, וזה גם מחזק את ההפרשה בסביבה. על מכתב מקטרה שהבליט 'לירושלים': יש להעיר שבמקומות אחרים מתקנים לפני המכירה, כדי שלא ייראה שאין צורך בהשגחה בשאר מקומות.

כרך ב', אגרת שצו בתי הדין הספרדי והאשכנזי בירושלים · א' כסלו תרע"ב - יפו

הרב קוק מבקש להודיע לסוחרי השקדים בירושלים שלא יקנו שקדים בלי כתב הכשר על תרומות ומעשרות מהמשגיחים שמינה. מי שקנה בלי הכשר לא ימכור עד שיבוא ההכשר.

כרך ב', אגרת שצז הרב ברוך מאירס, אב בית דין חיפה · ח' כסלו תרע"ב – יפו

הרב קוק רוצה לתקן את מצב הדת, אבל אין לו עדיין סדר. אספות כאלה בעבר הותירו ריקנות, כי הנאספים באים בלב חם בלי דעה וחשבון, ופוסלים כל הצעה מחושבת שנראית סותרת את הרגש. הרב קוק גם חושש שהזקנים יתרעמו אם הרב קוק יהיה הקורא לאספה.

כרך ב', אגרת תא ידיד (בסכסוך הוועדים) · כ"ד כסלו תרע"ב – יפו

הרב קוק עייף מהסכסוך בין הוועדים. אם שני הצדדים של הוועד הדתי יסכימו על החלטה אחת, יסכים גם הרב קוק. הרב קוק חותם 'אסקופה הנדרסת... העלוב'.

כרך ב', אגרת תב הרב מנדל הכהן · ו' טבת תרע"ב – יפו

הרב קוק חוזר על דעתו מתר"ע בעניין חידוש הסמיכה: זו פעולה היסטורית שאין לגשת אליה בלי הכנה. יש לייסד בית דין או ועד גדול בירושלים, שיכשיר את הדור. לפי הרמב"ם הסמוכים צריכים להיות ראויים להורות בכל התורה, כולל קידוש החודש, הלכות כשפים, וגם דעות ואמונות, שרבים מהגאונים בהלכה יודעים אותן רק באופן שטחי. כשהוועד יזכה לשם טוב ויגדל דור של תלמידי חכמים כאלה, אפשר יהיה לגשת לסמיכה.

כרך ב', אגרת תיב בית הדין האשכנזי בירושלים · כ"ג שבט תרע"ב – יפו

בעניין מ' ב' י', שבגד באשתו ועבר על חרם דרבנו גרשום: האישה מסרבת לקבל גט עד שישלם לה 43 נפוליאונים. הרב קוק מציע תקנה כללית: אין לסדר קידושין בלי הודעה מוקדמת בעיתון בארץ ('פלוני נושא פלונית'), ובלי זמן המתנה, כדי למנוע מקרים כאלה.

כרך ב', אגרת תיט ד"ר ירמיאס · כ"ח אדר תרע"ב – יפו

על בית הכנסת בחיפה: הרב ברוך מרקוס, רב חיפה, תלמיד חכם וירא שמים, הבטיח שלא תהיה בבית הכנסת נטייה רפורמית. מצווה לחזק את ידי הבונים.

כרך ב', אגרת תכה מושבת עקרון והוועד · כ"ג אייר תרע"ב – יפו

בעניין רבנות עקרון: אם הרב יעקב יוסף ירצה לחזור בתוך כמה חודשים, אין לקבל רב אחר. הרב משה אוסטרובסקי יחזיק בינתיים במשרת השוחט, והרבנות תישאר פנויה. אם הרב יעקב יוסף לא יחזור, יוחזק אוסטרובסקי כרב.

כרך ב', אגרת תכו הרב גדליה נחמן ברודר וחתנו הרב משה אוסטרובסקי · כ"ד אייר תרע"ב – יפו

לרב יעקב יוסף אין חזקה בשחיטה, אבל ברבנות יש לו. אוסטרובסקי ישמש כממלא מקום הרב לכמה חודשים, ואחר כך יוחזק כרב.

כרך ב', אגרת תכח הגאון ר' חיים ברלין · ג' סיון תרע"ב

הרב קוק מעורר שוב על חיזוק השמירה בשוק בירושלים בעניין תרומות ומעשרות מן המושבות, ומבקש לחזק את ידי המשגיח הראשי, הרב בן ציון ידלר. לא יתקבל דבר בלי תעודה מהמשגיחים שמינה.

כרך ב', אגרת תלו הרב בן ציון ידלר · כ"א סיון תרע"ב – יפו

המשמש בשוק עדיין ברובו של נכרים, אבל יש לבדוק אם אינו מגיע מהמושבות. נסיעתו של ידלר למושבות נחוצה לחיזוק הפרשת תרומות ומעשרות.

כרך ב', אגרת תמב הרב מנדל הכהן · כ"ו סיון תרע"ב

על אספת רבני הארץ: הרב קוק עדיין לא מצא דרך להוציא אותה לפועל. במכתבו ל'אגודת ישראל' (שבה גם גדולי רוסיה) ביאר את דעתו על פעולתה בארץ, והרב קוק מחכה לתשובתם. 'עת רצון' היא, ויש לנצלה.

כרך ב', אגרת תמג הרב בן ציון ידלר · ח' תמוז תרע"ב – יפו

הרב קוק מקווה שגם במוצא ובסביבות ירושלים יצטרפו להחלטות הוועדים על תרומות ומעשרות. אחרי הדפסת החוברת, ידלר ייסע לעורר ולפרסם.

כרך ב', אגרת תמט יהושע ברזילי (איזמן) · ג' אלול תרע"ב – יפו

הרב קוק מודה על החוברת 'קורטוב מדינה', שמסבירה את התחייה בדרך מעשית. עם זאת, ברזילי הבליט את 'משפט השלום' העברי ולא הזכיר את הרבנות, אף שהיא כוח חי בישוב.

כרך ב', אגרת תנא עדת ישראל בחיפה · ה' אלול תרע"ב – יפו

יש בחיפה מי שמבקשים למנות רב נוסף במקום הרב ברוך מרקוס. הרב קוק מזהיר שזו 'הסגת גבול' וחילול השם, ושכל מי שישתתף בכך, וכל מי שיקבל עליו את המשרה, נתפס ב'ארור מסיג גבול רעהו'. עליהם להתאחד תחת הרב המכהן.

כרך ב', אגרת תנב מושבות הגליל · ח' אלול תרע"ב – יפו

הרב קוק עדיין לא זכה לבקר בגליל. ביהודה, בירושלים וביפו הוסדרה הפרשת תרומות ומעשרות בממונים ובתעודות הכשר. הרב קוק שולח את הרב בן ציון ידלר לגליל, ומבקש לסייע לו.

כרך ב', אגרת תסד הרב בן ציון ידלר · י"ד מרחשוון תרע"ג – יפו

הרב קוק מצטער על היחלשות השמירה על תרומות ומעשרות בירושלים, ומבקש מידלר להתחזק ולבוא בהקדם לסדר את המושבות הסמוכות.

כרך ב', אגרת תסה המשרד הארץ־ישראלי · כ"ד מרחשוון תרע"ג – יפו

במטבח של חוות לוד אוכלים בגלוי מאכלות אסורים, בהסכמת הפועלים. הרב קוק דורש שהמשרד יתקן זאת מיד.

כרך ב', אגרת תעז פסק בסכסוך בחיפה · כ' טבת תרע"ג – יפו

החלטה בסכסוך בין הרב ברוך מרקוס לרב יהושע בורק בחיפה: ענייני הדת רק בהסכמת הרב. בתלמוד התורה – העניינים הרוחניים בידי הרב, המעשיים בידי בורק, והמשותפים בהסכמת שניהם. ועד הכנה לסניף 'אגודת ישראל'. הרב יתפלל ביום חול בבית הכנסת הישן, ושלוש שבתות בחודש בחדש. זכויותיהם ייקבעו לפי שמירת השלום.

כרך ב', אגרת תפד הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל, חכם באשי ביפו · כ"ט טבת תרע"ג – יפו

על הקצב: בתחילה סבר הרב קוק שאין בו שיתוף גוי, אבל משנודע לו שהדבר מרבה את ידי הגויים בענף, אין דעתו נוחה. בעניין צדקת טבריה: מה שהיה בידו כבר נמסר, ואם יתברר שאין שם צורך, ראוי להעביר את הכסף למקום שהצורך בו גדול יותר.

כרך ב', אגרת תצה אישור (כתב מינוי) · ט"ז טבת תרע"ג – יפו

הרב קוק מאשר שהרב יוסף אליהו, אחי הרב יצחק וינוגרד, ראוי לעמוד על משמרת ההנהלה הרוחנית של ישיבת 'תורת חיים', בזכות גדלותו בתורה וביראה.

כרך ב', אגרת תקד ד"ר זגורודסקי · א' דראש חודש אדר ראשון תרע"ג

בעניין החלב היהודי: תיקון השומרים נעשה בהסכמת הרב קוק עוד לפני שידע על החלב מעקרון, וממילא זה לא יספיק לדרישה. הרב קוק מוכן לצאת בפרסום לטובת החלב היהודי, ובלבד שכל החלב יהיה כשר, וגם בבן שמן יחלבו בשבת על ידי נכרי, כמו בעקרון.

כרך ב', אגרת תקיג זאב גלוסקין · כ"א אדר ראשון תרע"ג – יפו

הרב קוק אינו מסכים לעיקול בפתח תקווה: מי שמציית לדין ויכול לשלם אין מעקלים עליו. על טענת גלוסקין שאין כבוד למוסד ציבורי להיתבע בדין: יש להתחשב גם במוסד הרבנות, ואין פחיתות כבוד בכך שמוסד עונה לתביעת יחיד, שהרי 'מלכי בית דוד דנים ודנים אותם'. לכן קבע הרב קוק תקנה: היחיד מגיש את טענותיו בכתב, המוסד משיב בכתב, ורק אם בית הדין רואה צורך, מתקיים דין תורה.

כרך ב', אגרת תקכו הרב אברהם מנדל הכהן · כ"ט אדר שני תרע"ג – יפו

הרב קוק שמח שהרעיון לאסיפת רבנים מתקרב לביצוע. הרב קוק היה מעדיף שהאסיפה תהיה בארץ ישראל, כי רבים, ובהם הרב קוק, לא ירצו לצאת לחוץ לארץ בלי הכרח. מכל מקום, יהי ה' עם המתכנסים לשם שמים.

כרך ב', אגרת תקכט הרב הראשי ד"ר יוסף הרץ, לונדון · ו' ניסן תרע"ג – יפו

הרב קוק מברך את הרב הרץ על מינויו לרב הראשי של בריטניה. הרב קוק ממליץ על שמואל פרומקין, בן הרב אריה לייב פרומקין, הפועל למען נתיני בריטניה בארץ, שאינם זוכים לחסות רשמית ראויה. הרב קוק מבקש מהרב הרץ להשפיע כדי להשיב להם את מלוא החסות.

כרך ב', אגרת תקל ועד עקרון · ח' ניסן תרע"ג – יפו

בעניין המחלבה: הרב קוק מציע שנציגי כל המחלבות היהודיות יתכנסו ויילחמו יחד בחלב הנכרי. הרב קוק מצידו יחייב את הקונים היהודים לחתום חוזה עם המחלבות העבריות, בתנאי שלא יהיה מחסור בחלב ושהמחירים יהיו הוגנים.

כרך ב', אגרת תקלז הרב יצחק אבא ציטרון, רב פתח תקווה · י"ד אייר תרע"ג – יפו

תושב מקהילתו מתלונן על הרב ציטרון בעניין עיזבון. הרב קוק מסביר שבתלונה על רב יש לנהוג בזהירות: להעיר לקובל שחזקה על חבר שעשה הכול כראוי, ומצד שני להראות שאין משוא פנים. הרב קוק מבקש פרטים, ומציע לעכב את יתרת הכסף עד בירור עם היורשים באוגוסטוב.

כרך ב', אגרת תקנו ועד הכשרות ביפו · כ"ח סיון תרע"ג – יפו

הרב קוק אינו מסכים לצמצם את ההבדלה בין ישראל לעמים בענייני שחיטה, שהושגה בעמל רב. אם יתחילו להסיג את הגבול, ממאתיים אמה יגיעו למאה ואחר כך לתערובת. הוועד צריך להוסיף עוז בכשרות, ולא לגרוע בשביל מטרות אחרות. בענייני כשרות מוטב לדבר בעל פה.

כרך ב', אגרת תקנט הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל · ח' תמוז תרע"ג – יפו

התלונה על פגיעה בנימוס של השוחטים היא עלילה: חובתם לא לשחוט לקצב חדש בלי הסכמת הרב. התלונה על מסירה לגויים בעניין השוחט הספרדי תתברר, ולא יהיה משוא פנים, אבל גם אין לשתוק על לשון הרע. איחוד השחיטה צריך הכנה רבה, וכל מגמתו היא אחדות ושלום.

כרך ב', אגרת תקס הוועד הכללי ביפו · ח' תמוז תרע"ג – יפו

לפני נסיעתו למושבות: אין לצוות דבר לשוחטים האשכנזים בלי הסכמת הרב קוק או הרב ש' סלונים. איחוד השחיטה עם הספרדים הוא אידיאל, אבל יש עיכובים בדין, ואין לזלזל בכך לפני שהכול מתוקן. בהיעדרם ממונה הדיין ר' זלמן ש"ך.

כרך ב', אגרת תקסח ח' מ' מיכלין · ג' מנחם אב תרע"ג

המודעה נכתבה כשנפתח ביפו אטליז ספרדי והמון אשכנזי קנה בו, דבר שלא היה כמותו. לכן פנה הרב קוק לאשכנזים, ולא לספרדים, שלא שמע עליהם פרצה. דבריו נאמרו 'בחיבת אחים במידה אחת' לשני הבתים.

כרך ב', אגרת תקעח הרב צבי הלוי לויטס, רב לינקובה · ב' אלול תרע"ג

הרב קוק מודה על העזרה לר' יהושע לייב זטלר. בעניין המודעה על השחיטה: היא נתלתה ביפו, לא בירושלים. השחיטה הספרדית תמיד הייתה נפרדת. כשנפתח אטליז ספרדי לבהמות גסות במחיר זול והאשכנזים קנו בו, יצאה מזה 'חורבא' – אחיזה בקולות של שתי השיטות. פרוצים התנגדו בשם האחדות, והרב קוק השיב שעיקר האחדות הוא שמירת התורה. (הסוף חסר.)

כרך ב', אגרת תקפ הרב ברוך מרקוס, רב חיפה · ו' אלול תרע"ג

אין פנאי לדון בדברי תורה, והמעשה כבר נעשה כראוי. כנסיית רבני הארץ היא רעיון טוב, אבל יש עיכובים. הרב קוק מקווה לנסוע בחורף לגליל ולהיפגש עם הרבנים. הרב בן ציון (ידלר) נוסע עכשיו בשליחותו לגליל לתקן את ענייני תרומות ומעשרות, והרב קוק מבקש לסייע לו.

כרך ב', אגרת תקפג רבני ערי הקודש ומושבות הגליל · ו' אלול תרע"ג – רחובות

התרחבות הישוב החומרי מחייבת לחזק את התוכן הרוחני של המצוות התלויות בארץ. ביהודה כבר נכבשה הדרך, והגיע הזמן לגליל. הרב קוק מקווה להיפגש איתם בחורף בכנסייה לשם שמים, ובינתיים שולח את הרב בן ציון (ידלר) לסייר.

כרך ב', אגרת תקפח ועד הכשרות ביפו · י"ב אלול תרע"ג – רחובות

הרב קוק תמה שהמכתב נשלח בלי חתימות הרבנים שנמצאים בעיר. הרב קוק יגיע לשבת, ועד אז רק דבר שאינו סובל דיחוי ייעשה לפי עצת הרבנים והרב ר' זלמן ש"ך.

כרך ב', אגרת תקצט הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל · כ"ז אלול תרע"ג – יפו

הזמנה לפגישה היום בשעה שתיים, על תקנת הכשרות בעיר ועל צעדים לאיחוד השוחטים של שתי העדות.

כרך ב', אגרת תרג הוועד הכללי ביפו · ערב ראש השנה תרע"ד – יפו

הוועד חייב לממן מכספי הגבלה (מס הבשר) את משמרת הכשרות. ועד הכשרות שיפר מאוד את המצב, וצריך לפחות חמישה נפוליון לחודש למשגיחים. לפי חוזה משנת תרע"א, הוועד הכללי התחייב לספק את הצרכים הדתיים.

כרך ב', אגרת תריא הרב נתן מזוביצקי · כ"ז תשרי תרע"ד – יפו

ההודעה שלא לקנות בשר מהספרדים אינה חידוש: בכל מקום המקולין מחולקים בגלל חילוקי ההוראה. רק כשיחידים ביקשו לפרוץ את הגדר, נאלץ הרב קוק לעמוד נגדם. אין בזה פגיעה באחדות, כי כל אחד חייב במנהג אבותיו – 'אל תטוש תורת אמך'.

כרך ב', אגרת תריב הרב יונתן בנימין הלוי הורוויץ · ב' מרחשוון תרע"ד – יפו

הרב קוק הודיע שיצא בשבוע הבא למסע למושבות הגליל, דרך הים לחיפה, לפקח על ענייני הדת ולתקן את העישור. הרב קוק מזמין את חברי הוועד לתיקון תרומות ומעשרות ורבני ירושלים להצטרף, ובמיוחד את הרב ד' ה' עפשטיין.

כרך ב', אגרת תריד הוועד הכללי ביפו · כ' מרחשוון תרע"ד – יפו

הרב קוק דורש שוב את מימון השגחת הכשרות בלי דיחוי. בלעדיה אי אפשר להיות ערבים לכשרות הבשר, ו'יסוד הכשרות קודם לכל' מהכנסות הגבלה. הרב קוק מבקש לפחות עשרה נפוליון על חשבון העבר.

כרך ב', אגרת תרכה הרב יצחק לוי · ה' טבת תרע"ד – יפו

הרב קוק מצטער על מצבו, ואין לו עדיין משרה בשבילו במושבות הגליל. הרב קוק אינו יכול להשיב על הערותיו בגלל הטרדה.

כרך ב', אגרת תרלה ד"ר י' אנגל, מנהל 'תחכמוני' · כ"ג טבת תרע"ד – יפו

החרמות שנגזרו בירושלים על בתי ספר נועדו לעשות סייג לתורה, ולכן אינם חלים על בתי ספר שנוסדו דווקא כדי להגן מפני הכפירה. אדרבה, כוונת הגוזרים מחייבת להציל את הילדים. גם 'נצח ישראל', באישור גדולי ירושלים, מלמד ערבית ומעסיק ד"ר. 'הולכים אחר כוונת הנודר', ו'שלוחייהו דקמאי קא עבדינן'. בעיות ב'תחכמוני' נגרמו משום שלא נשמר התנאי שהנהגתו הרוחנית תיעשה בידיעת הרב קוק.

כרך ב', אגרת תרנו הרב יונתן בנימין הלוי הורוויץ · י' שבט תרע"ד – יפו

כדאי לנסות לשוחח עם הברון רוטשילד בבואו, והרב קוק מבקש שהורוויץ יבוא או ישלח את הרב ידלר. הרב קוק שואל על ספר תורה לעתלית, ומספר שד"ר יפה אינו מתנגד למקווה שם, בתנאי שיהיה בפיקוחו. הבימה בזכרון יעקב סודרה כשורה.

כרך ב', אגרת תרנח ר' חיים אליעזר פלונסקי, משגיח המעשרות בפתח תקווה · ט"ו שבט תרע"ד – יפו

תנאים להכשר לנכרים שקונים תפוזים מיהודים: תעודה מבית הדין בירושלים; עישור כל היבול ולא רק חלקו; חותם בטוח בכל תיבה, כך שלא יפתחו בדרך; וההכשר יינתן רק בתוך הכלי החתום.

כרך ב', אגרת תרצח הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל · כ"ד תמוז תרע"ד – יפו

בעקבות 'השערורייה הנוראה' שעשה ערבי במקום השחיטה, הוסכם לעכב את השחיטה עד שהשוחטים יהיו בטוחים. הרב קוק מבקש שגם הספרדים יעכבו, ושיש להפריד את הגויים מהשחיטה לגמרי.

כרך ב', אגרת תשז הרב טוביה לבנשטיין, רב ציריך · כ"ה טבת תרע"ה

מנהיגי קהילת ציריך סילקו את השוחט הרב צבי גרינשטיין, ת"ח מובהק, על דעת עצמם. זו 'שאלה חמורה שבחמורות' של נפשות והלבנת פנים. הרב קוק מבקש מהרב לבנשטיין לעמוד לימין העשוק: אפשר לברר בבית דין, אבל אסור לסלק מאומנותו ברצונם בלבד.

כרך ב', אגרת תשח הרב משה זאב רם (גיסו של השוחט) · כ"ה טבת תרע"ה – סנט גאלן

סילוק השוחט בלי דין תורה 'אינו כלום', וכל שוחט שייכנס במקומו הוא 'מסיג גבול'. על האווזה הנבלה שהתערבה – זו שגגה, ואין להוציא לעז. על אווזים שהגויים מורטים את נוצותיהם – הרמ"א החמיר רק כשנפלו כולן, ולכן אין מקום לחשוד בשוחט.

כרך ב', אגרת תשט הרב חיים דוד דוטנר · כ"ה טבת תרע"ה – סנט גאלן

על מריטת הנוצות: אין מקום להרהר על העבר, והמקילים יש להם על מה לסמוך. אבל אין לצאת נגד המחמירים, כי יש אחרונים שמחמירים.

כרך ב', אגרת תשיא הרב משה זאב רם · ג' שבט תרע"ה – סנט גאלן

הרב לבנשטיין ביקר אצל הרב קוק, ולא היה בדבריו טעם לפטור את הקהילה מדין תורה. אין דנים בדייני אותה העיר במקום נגיעה, ובדבר לא שכיח כזה אין מנהג להקל. סילוק השוחט אסור בלי בית דין שאינו נוגע בדבר.

כרך ב', אגרת תשיג הרב משה זאב רם · י"ב שבט תרע"ה

צער עמוק על מעשה הגיס. לא נמצא טעם לפטור את העדה מדין תורה. 'לא זרע בשר הוא חוסנם של ישראל, אלא רוח ה' על פי תורת אמת'.

כרך ב', אגרת תשטז הרב משה זאב רם · כ' שבט תרע"ה

אין תועלת במלחמת דברים; עדיף פיצוי של כמה אלפי פרנק והודעה פומבית שאין הרהור על השוחט. אם רבנים כמו ד"ר הופמן וד"ר ברויאר יכתבו, הרב קוק יחזק, אבל לא יהיה הקובל. בגלל זה הרב קוק נמנע מ'חברה ש"ס' בציריך. מצורפת תשובה: אווזים מרוטים מותרים לכתחילה, ואין לאסור אם זה יגרום לשימוש באווזים מפוטמים בלעיטה. שוחט חדש הוא מסיג גבול.

כרך ב', אגרת תשיז הרב משה זאב רם · כ"א שבט תרע"ה – סנט גאלן

הרב קוק אינו רואה עצה: מכתבים מצד שלישי לא יועילו, אבל אם הגיס יכתוב בעצמו לרבנים, הרב קוק יחזק. מצורפת חוות דעתו על האווזים. הרב קוק טרוד בצער על מכתב המגורשים מירושלים באלכסנדריה, שמתארים מצב נורא.

כרך ב', אגרת תשכא הרב משה זאב רם · ב' ראש חודש אדר תרע"ה

קשה לייעץ כשהצד השני אינו מציית לדין, ויש סכנה שגם הכסף יאבד. לכן עדיף להתפשר על סכום הגון. הרב קוק מוכן לעמוד לימין העשוק, אבל 'מה כוחי פה בארץ נכריה'.

כרך ב', אגרת נוספות א אזהרות לציבור · (השנים הראשונות ביפו)

אזהרות: נשים לא יטבלו בים אלא במקוואות; גבינה וחלב רק בהכשר בחתימת יד; בדיקת מזוזות ישנות; לא לקנות תפילין ומזוזות מסוחרים מחוץ לארץ; לא לעלות על הדוגיות בשבת אלא בפיקוח נפש; לסגור חנויות בערב שבת עד עשר וחצי; להשתמש רק בבורית כשרה לכלים.

כרך ב', אגרת נוספות ב הודעה לבני העיר · (יפו)

הקריאה לבחירת ועד העיר היא לוועד לענייני דת בלבד, ואינה מצרה את הבחירה לוועד כללי לענייני חול.

כרך ב', אגרת נוספות ג תקנון ועד הרבנים ליפו והמושבות · (יפו)

תחומי הוועד: בשר ושחיטה, אכסניות, מקוואות (כשרות ונקיון), חינוך, מידות ומשקלות, שבת, תרומות ומעשרות, חלב וגבינה, שלום העיר והכרעות הלכה. הוועד מתכנס בכל ראש חודש. בהכרעת הלכה – כל אחד מעיין ומשיב בישיבה שנייה. ההחלטות נרשמות ונחתמות.

כרך ב', אגרת נוספות ד החלטת ועד הרבנים · י"ג אייר תר"ע (יפו)

הוחלט לאחד את השחיטה. השוחטים יקבלו בתקיעת כף את הוראות הרב והוועד, ובכל שחיטה יעבדו שני שוחטים - אחד מהפרושים ואחד מהחסידים. נבחר סוכן, והוועד יתכנס בכל יום חמישי.

כרך ב', אגרת נוספות י תקנון אגודת 'שבח הארץ' · ט' שבט תרע"ג - פתח תקווה

מטרת האגודה: להרחיב את הישוב על ידי הרחבת המסחר ביבול הארץ, להסיר לעזים ולתקן את הכשרות. סניף שלה הוא אגודת האתרוגים הכשרים, ותתקיים תעמולה קבועה גם דרך 'אגודת ישראל'. חתומים: הרב קוק, הרב ציטרון, הרב מירקין והרב ד' הלוי עפשטיין.

כרך ג', אגרת תשמד ב"ל דייכובסקי, פרנס 'מחזיקי הדת' בלונדון · כ"ו מרחשוון תרע"ו - סנט גאלן

הרב קוק מסכים עקרונית לקבל את רבנות הקהילה בזמן עיכובו בחוץ לארץ, ושואל: האם יש הסכמה מלאה בלי מחלוקת; מה תפקידי הרב; מה יחסו של הרב הרץ; ומה מעמדו של ד"ר יונג.

כרך ג', אגרת תשמה הרב משה זאב רם · כ"ח מרחשוון תרע"ו - סנט גאלן

המכתב לרב הופמן טוב, אבל צריך לקצר ולהביא את העובדות בנימוס. השגגה הייתה ראויה לכל היותר לגערה או לקנס. הרב קוק שונא תארים מופרזים, כמו שכתב רבי עקיבא איגר. הדירה החדשה טובה יותר. הרב קוק אינו רוצה לבקש מתנות. בהערה: אין צורך לשלוח בולים.

כרך ג', אגרת תשמז הרב דוד צבי הופמן, ברלין · י"ג כסלו תרע"ו - סנט גאלן

בקשה לעשות שלום בציריך: הרב רם הוא ת"ח יקר ובן רבנים, וגיסו השוחט גרינשטיין ת"ח וירא שמיים, שלא היה ראוי לעונש חמור על שגגה שלא גרמה מכשול. הרב לבנשטיין הפריז. הרב קוק מבקש מהרב הופמן להשפיע עליו לשלום, במיוחד בגלל חולשת בריאותו של הרב רם.

כרך ג', אגרת תשנ ארי' לייב דייכובסקי וועד 'מחזיקי הדת', לונדון · כ"ד כסלו תרע"ו - סנט גאלן

אי אפשר לקבוע את מועד הנסיעה: חסרים מסמכים מהקונסולים, והרב קוק עסוק בהצלת בית החולים. אחרי ההבטחה הגיעו מברק ומכתב מהרב מרדכי צבי שוורץ, הטוען שרבנות הקהילה בידו שלוש שנים. הרב קוק מבקש לפייס אותו, כדי שלא תהיה 'צעקת לגימה' ולא יגרעו מחזקתו. הרב קוק מבקש כתב רבנות חתום, ואישור רשמי באנגלית לצורך הדרך.

כרך ג', אגרת תשנא הרב מאיר צבי יונג, לונדון · ו' חנוכה תרע"ו - סנט גאלן

תודה על ברכתו. הרב קוק מבקש לברר בעניין מחאת הרב שוורץ: האם יש חשש הסגת גבול, והאם יש מחלוקת. עוד: הגיע מברק על מצב 'שערי תורה' ביפו, והרב קוק מבקש לעזור, וגם מהרב שיינפלד ומ'אגודת מגיני ארץ'.

כרך ג', אגרת תשנד הרב משה זאב רם · כ"ו טבת תרע"ו - סנט גאלן

ברכה לבנו אברהם יצחק על הסמכתו לרופא. מכתב הרב הופמן לא נגע בעיקר: הרב רם הוחזק בשחיטה גם אחרי בוא ד"ר לבנשטיין, ואין להשוות למנהג קהילות אשכנז. על לונדון: הרב קוק מברר שאין מחלוקת. נשלחו כאלף וחמש מאות פרנק, ועוד מבזל ופרנקפורט, לבית החולים בירושלים.

כרך ג', אגרת תשנה הרב מרדכי צבי שוורץ, לונדון · י' שבט תרע"ו - סנט גאלן

הרב קוק נהנה לשמוע שמנהלי 'מחזיקי הדת' פייסו אותו כראוי.

כרך ג', אגרת תשנו בנימין אריה לייב דייכובסקי · י' שבט תרע"ו – סנט גאלן

בקשה למסור מכתב לרב שוורץ. הם עסוקים בהכנת התעודות לנסיעה.

כרך ג', אגרת תשנז הרב משה זאב רם · י' שבט תרע"ו

שאלות שחיטה: שוחט נאמן לומר שבדק בתקיפת אגודל שלא הייתה שמוטה (יורה דעה כד). הרב קוק מייעץ לו לקבל את הצעת השלום של קהילת צירין – 'היום תהיה עבד לעם הזה' – והכבוד יבוא. יש לחזק כל מי שקורא בשם ה' במדינות אלה. הם ייסעו ללונדון בקרוב.

כרך ג', אגרת תשנח ד"ר מרדכי כהן (בזל) · י"ב שבט תרע"ו – סנט גאלן

הרב קוק אינו נכנס לעניין של 'סמכויות'; הרבנות היא לפי התורה, והצדק מכריע ולא התארים. הרב קוק לא יפריע לשלום בלונדון. הרב קוק מכיר את פרופ' מיטוואך ואת פאול נתן, שביקרו בביתו ביפו.

כרך ג', אגרת תשעה בנו, הרב צבי יהודה · י"ג תמוז תרע"ו – לונדון

בביתו התקיימה כעין אסיפת רבנים, גם מלידס ומבירמינגהם. הרב קוק מבקש לדעת באיזו מסכת הרצי"ה עוסק.

כרך ג', אגרת תשצט בנו, הרב צבי יהודה · י"א טבת תרע"ז – לונדון

'הכנסייה הישראלית' שהקים מתקדמת. הרב קוק שואל אם הרצי"ה לומד שחיטה בפועל, ואיך הרצי"ה מרגיש, כי לאדם עדין רגש זה דורש 'רצון אמיץ וגבורת נפש'. מ'ריש מילין' נדפסו שני גיליונות, ויש עיכוב בדפוס של ד"ר זלקינד.

כרך ג', אגרת תתיח בנו, הרב צבי יהודה · ערב פסח תרע"ז – לונדון

ברכה לחג. על הצעת משרה בסנט גאלן: אם השינוי אינו מוכרח, יש להתנות תנאים, למשל לא ללמד ילדים קטנים, כדי לשמור על כבוד הרבנות.

כרך ג', אגרת תתכא הזמנה לאסיפת רבנים · (אייר תרע"ז) – לונדון

הוסכם לכנס אסיפת רבנים בלונדון ב-י"א באייר, לטכס עצה על עניינים חשובים. ההוצאות יוחזרו.

כרך ג', אגרת תתקיח בנו, הרב צבי יהודה · ג' מרחשון תרע"ט

הימים הנוראים עברו כשורה, עם בשורות כלליות טובות. התנועה מתקדמת, ומעטים מבינים איך תנועה 'אצילית' חובקת המונים בלי לגרוע מאגודות קיימות. הוועד הכללי בירושלים שלח לו כעין כתב רבנות לירושלים, עם הבטחת פרנסה בכבוד. הרב קוק השיב שאם טובת העיר דורשת זאת לא יימנע, אבל צריך שיתאחדו כל הכוחות: בתי הדין, ראשי המוסדות, המושבות, וגם הספרדים. מאסף 'דגל ירושלים' ייצא ביידיש ובעברית, והרב קוק מזמין את הרצי"ה לכתוב. מר עמוס הספרדי התלונן שהרצי"ה מחמיר במאכלים עד שבריאותו נפגעת; אין להחמיר בפת פלטר במקום חשש בריאות.

כרך ג', אגרת תתקיט הרב אהרן ראובן צ'רני, ברמינגהם · ד' מרחשון תרע"ט

הרב קוק מחזק את ידי הרב צ'רני שפעל להרחיק את הנישאים לנוכריות. ראיה ממעשה נחמיה, שהבריח את נכד אלישיב הכהן הגדול שהיה חתן לסנבלט, ומדברי הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה פרק יב) שהנישא לנוכרית כאילו התחתן בעבודה זרה.

כרך ג', אגרת תתקכח הוריו ובנותיו (ולאמו ביידיש) · ה' חנוכה תרע"ט

עניין הרבנות בירושלים: הרב פסח צבי פרנק כתב לו בחורף שעבר, ועכשיו כתב הוועד הכללי שני מכתבים, וגם ביקשו מהרב הראשי הרץ לעזור ברשיון יציאה. הרב קוק משתוקק לקבוע את דירתו בירושלים, אבל אינו יודע את המצב ואם העול לפי כוחו. מיפו לא קיבל שום פנייה. הרב קוק ביקש מאחיו ומחתנו לברר. אילו כתבו כל המוסדות הכשרים יחד שהם רוצים שיפעל בשבילם, היה אפשר לעשות הרבה, אבל כשהציונים מכריזים שהם מכלכלים הכול, קשה. חובה שלא להפקיר את הכספים של יראי ה', ולשם כך נחוצה 'הסתדרות ירושלים'. הרב קוק מבקש מבנותיו לכתוב ולהצליח בלימודיהן. לאמו ביידיש: הרב קוק היה רוצה לקבל את כתב ידה (בצירוף תרגום).

כרך ג', אגרת תתקלב בנו, הרב צבי יהודה · כ"ז טבת תרע"ט

צרות היהודים בארצות שונות מרעישות את הלב. לאגודת ישראל בשווייץ: יתאחדו בכמה ענפי עבודה, אבל התנועה צריכה לעמוד בפני עצמה. הציונות החילונית לבדה לא תמצא מפתח לא לנשמת האומה ולא ללב האומות.
מירושלים כותבים מכתב אחר מכתב שיבוא - הוועד הכללי, הרב צבי פסח פרנק, בית הדין של הפרושים, ור' נ"ג בראדער, שמבטיח פרנסה ואין התנגדות. הרב חרל"פ 'הולך בגדולות' ומציע לקחת 600 תלמידים לישיבה, אבל אין כעת אפילו מאה מוכשרים; צריך תחילה לקבץ כספים ולבנות בניין. מאמר שהתקבל לאסוף פסימי מדי, ויבקשו מהכותב לסיים במסקנה אופטימית. אין להקדים מעשים לפני ההתפשטות הרוחנית והמספרית - 'לא נוציא פרי בוסר'.

כרך ג', אגרת תתקמ ועד העדה ביפו · י"א אדר שני תרע"ט

הרב קוק מתגעגע לעדת יפו, שבה קשורים זיכרונותיו העמוקים, והייתה עמם רוחו בצרתם ובגלותם. הרב קוק רוצה לשוב לפעול דווקא במקום שעבודתו נחוצה. כששמע שהעדה ביפו התארגנה ויש בה משרד רבנות, חשב שהכול מסודר ושאולי מוטב לו לפנות לדרך אחרת, 'ולא להיות נדרש ללא נדרשתי באתר דאית גוברין'. (סוף המכתב לא נמצא.)

כרך ג', אגרת תתקמא בנו, הרב צבי יהודה · י"א אדר שני תרע"ט

אין הרב קוק יכול להגיע לאסיפה בציריך, כי הרשיון יתעכב שבועות; הרב ריטר ישלח צירים בשם 'דגל ירושלים'. ועד יפו ביקש שישוב במוקדם, ובירושלים עומדים על דעתם; ליפו השיב שאינו יכול להכריע מרחוק. הנסיעה מתעכבת בעיקר בגלל הרצי"ה, ועליו להשתדל ברשיון כדי לבוא מהר; אולי יגיעו לארץ לפני פסח.

כרך ג', אגרת תתקמח הרב מ"י בערמאן · ט' אדר שני תרע"ט - לונדון

הוזמן לבוא לקהילתם (עם הרב יפה והרב סגל), גם בעניין מקוה חדש. הרב קוק יבוא משום 'זכותא דרבים', אבל בתנאי שיכינו כינוס פומבי לחיזוק ההסתדרות; אחרת ביקורו בלי פעולה למען ההסתדרות יגרום רפיון. העבודה הכללית חשובה מתיקוני מקום פרטיים.

כרך ג', אגרת תתקנ הרבנים חברי הוועד הכללי של כנסת ישראל, ירושלים · ב' ניסן תרע"ט

הרב קוק מודה על מכתבם ועל צ'ק של 100 לירה. הרב קוק מקווה לנסוע בחודש אייר, ומבקש שיודיעו במברק אם יש עניין כללי שיוכל לפעול לטובתו.

כרך ג', אגרת תתקנד הוריו (ולאמו ביידיש) · י"ג ניסן תרע"ט

ברכה להוריו שמלאו להם שבעים וחמש שנים באדר שני. אחרי חילופי מכתבים עם הוועד הכללי, והסכום ששלחו כסימן להסכמה, החליטו: 'שתהיה פינתנו ישרה לירושלים'. הרב קוק מקווה לפעול שם 'בדרכי נועם', גם ביחס לשאר הקבוצים בארץ. לאמו ביידיש: הרב קוק חוזר על הברכות לרגל יום היובל.

כרך ג', אגרת תתקעב משרד הרבנות ביפו · כ"ז אלול תרע"ט - ירושלים

הגיעה שמועה על פקפוק בכשרות המקוה ביפו: הדוד המחמם את המים עומד באופן שהוא גם מעמיד את המים, ואם יינטל יזחלו. הרב קוק שואל אם התיקון נעשה בהשגחתם או לפני שבאו, כששבו הגולים; אם בהשגחתם - אין לחוש.

כרך ד', אגרת תתקעח ר' שמעון ור' יעקב (מקהילתו בלונדון) · ה' תשרי תר"פ

הגעגועים מגלים את האהבה. הרב קוק מבקש שיכתבו על הקהילה (מחזיקי הדת) ועל ההסתדרות. הרב קוק קבע את דירתו בירושלים, ומקווה להרבות שלום בין הסיעות, 'שסוף כל סוף כל אחד מכוין בעומק לבבו לטובה'.

כרך ד', אגרת תתקפז הרב ישראל אבא ציטראן, רב פתח תקוה · כ"ח מרחשון תר"פ

על המשגיח לתרומות ומעשרות שנטה 'לצדי דרכים': בגלל ניסיונו לא הורחק לגמרי, אבל מינו עוד ממונה 'שוקט ודובר שלום', ואת הישן הזהירו שלא יחרחר ריב. הרב קוק אינו מתרשל ביסוד 'הסתדרות הרבנים', אלא 'האסון הנורא אשר קראני' (מות בתו) מכביד עליו, 'והנני עדיין כגבר אין אילי'. ועם זאת הרב קוק עובד בהכנה.

כרך ד', אגרת תתקפט הרב יצחק ירוחם דיסקין · ט' כסלו תר"פ - ירושלים

מצב העיר מבית ומחוץ מחייב פעולות לחיזוק התורה והיהדות. הרב קוק מזמין את הרבנים לאסיפה בביתו, ומבקש שהרב דיסקין, 'זקן הגאונים', יעמוד בראשה; גילוי הדעת צריך להיות מאוחד. אם אינו יכול לבוא, שישלח את דעתו בכתב.

כרך ד', אגרת אג רבני ירושלים (שהביאו כתב רבנות לביתו בח' טבת) · טבת תר"פ

בתחנת לוד סירב הרב קוק לקבל את כתב הרבנות, כי 'אישיות גדולה' צריכה לשאת משא זה והרב קוק 'ננס וזעיר', אבל הצהיר על מסירותו לעבודה. השם עצמו 'לא מעלה ולא מוריד'. אבל כיון שהם גוזרים שלטובת ירושלים עליו לקבל, הרב קוק מבטל את דעתו. קביעותו בירושלים אינה משנה את קשריו ליפו, למושבות ולשאר ערי הארץ.

כרך ד', אגרת אז הרב שאול הכהן, שוחט 'מחזיקי הדת' בלונדון · כ"ג טבת תר"פ - ירושלים

תודה על ניחומים. השוחט מרגיש שאינו יכול לשחוט כבשים בכשרות בלי לגזוז את הצמר ממקום השחיטה; הרב קוק בטוח ששום רב לא יכריחו לנהוג נגד הכרתו, ושיניחו לו להחזיק במנהגו.

כרך ד', אגרת אכז הזמנה לרבני ארץ ישראל · (ניסן תר"פ)

הרב קוק מזמין לאספה כללית בירושלים בכ"ה וכ"ו בניסן, לדון ביחס לאספת הנבחרים ולחוקי הבחירות. מצורפת 'התשובה לרבים'. ההוצאות ישולמו.

כרך ד', אגרת אכח מזכיר ועד הדתות (החלטות אספת הרבנים) · כ"ח ניסן תר"פ - ירושלים

אספת הרבנים בכ"ו בניסן החליטה: כדי שלאספת הנבחרים יהיה 'יפוי כח לאומי כללי', יש לבטל את הסעיף על השתתפות נשים, שאם לא כן רוב הציבור לא ישתתף והאספה תהיה של מפלגה. ולאספה אין שום סמכות בענייני קודש ודת, המסורים לוועד הרבנים הכללי. הרב קוק חותם כיושב ראש.

כרך ד', אגרת אסו הרב נ"ש גרינשפאן, לידס · (תרפ"א) - ירושלים

כתב הפלסתר נגדו ונגד הרב חרל"פ בא מקנאה: הרב דיסקין רצה ברבנות ירושלים, ומשרתיו פעלו לכך אך הציבור סירב. הרב קוק עיכב חודשים את קבלת כתב הרבנות מכבוד לזקנתו ולאביו מבריסק, אבל משהמשיכו בקנאה קיבל. הם צירפו את הרב זוננפלד, הקימו בית דין נפרד וקוראים לו 'בשקר' 'בית דין לכל מקהלות אשכנזים'. 'אני ב"ה מהנעלבים ואינם עולבים'; את המחאה שפרסמו הרבנים נגדם פרסמו נגד רצונו. צערו הוא רק על כבוד ירושלים והתורה.

כרך ד', אגרת אסח הרב שמואל יצחק הילמאן · א' מרחשון תרפ"א

הם עוסקים עם גדולי הארץ בהקמת בית דין גדול בירושלים, אבל רחוקים מלקרוא לו 'סנהדרין', 'מסאנא דרב מכרעא בדור היתום שלנו'.

כרך ד', אגרת אעט ד"ר יעקב קלצקין · ט"ו טבת תרפ"א

הרב קוק שמח שאביו הגאון מתכוון לעלות. בעניין השלטת המשפט העברי בארץ: עדיין לא הסתדר. הם רוצים לצרף גאונים לניהול המשפטים, ואביו מהחשובים שבהם, אבל אין עדיין אמצעים להביאם. (סוף המכתב חסר.)

כרך ד', אגרת אפו בנו, הרב צבי יהודה · ח' אדר ראשון תרפ"א

הם מצטערים שהרצי"ה אינו כותב לפחות כל שבוע. ר' שמעון גליצנשטיין עובד בכתיבת מכתבים להסתדרות. ההרצאה שנדפסה על ידי חברי המרכז יכולה לשמש סקירה לפרוגרמת הישיבה. צריכה להתכנס אסיפת רבנים ובעלי בתים לסידור הרבנות, אף ש'רבים משמאל, ומשמאל שבימין' מבקשים להרוס. שלא יחמיץ 'השעה המוכשרת' לשידוך.

כרך ד', אגרת אפט בנו, הרב צבי יהודה · כ' אדר ראשון (שני) תרפ"א

הרצי"ה כבר ישמע על מה שעבר בסידור הרבנות; ראו 'יד ה' לטובה'. ההסתדרות פועלת לאט: כמעט רק המכתבים של גליצנשטיין וענייני המרכז. בימי האסיפות היו 'מלחמות רוחניות גדולות... ביחוד עם השמאל', והרב קוק עייף וזקוק למנוחה קצרה, אבל עדיין אין השעה מניחה. אם יזדמן שידוך הגון - שלא ידחה.

כרך ד', אגרת אצ בנו, הרב צבי יהודה · ג' אדר שני תרפ"א

'הגיע הזמן די והותר שתהיה חזק בהסכמת עצמך'. ההצעות - דייכאווסקי, הרב מריגא, חתן הרב סגל מוורשה, וקאליש - עומדות 'על משקל אחד'. כל עניין שקרוב לצאת לפועל ושלבו נוטה אליו - 'עשה והצלח'. על הרב מריגא יש לבחון, כי אינו דומה רב בעיר קטנה לרב בעיר גדולה. נטיית הרצי"ה 'קדושה' להם. אישור הרבנות על ידי הנציב.

כרך ד', אגרת אצג ועד העיר ליהודי יפו · כ"א אדר שני תרפ"א

בעניין הצוואה נעשו הצעדים הנחוצים; מר בנטוויץ' מתעניין בכך ובייפוי כוח המשפט הלאומי. יש לעזור כולם יחד.

כרך ד', אגרת אצד משרד הרבנות ביפו · כ"א אדר שני תרפ"א

בעניין הצוואה נעשו הצעדים, והם מקווים לתוצאות טובות לעניין זה ולייפוי כוח משפטי התורה בארץ.

כרך ד', אגרת אצה בנו, הרב צבי יהודה · כ"א אדר שני תרפ"א

ההצעה מקאליש ראויה להקדים, מצד 'התוכן המוסרי': הרב פנה ראשון ובגלוי, ולא דרך אמצעים. בעניין תעודה על 'הרבנות הראשית' - אף שזה נראה כ'חפץ התגדרות במינוי שאני מתעב', שלח בקשה לד"ר עליאש. בתוספת: על הרצי"ה לנסוע לקאליש קודם; ו'לא תדחה את ההשתדלות במצבך הפרטי בשביל שום עבודה כללית', כי גם תיקון מצבו הפרטי הוא חוליה בעבודת הקודש.

כרך ד', אגרת אצו מכתב גלוי לרב יצחק ירוחם (דיסקין) ולרב חיים זוננפלד · אדר שני תרפ"א

אף שנתנו יד לכותבי פלסתר שהפכו את דבריו לחירופים, הרב קוק מוחל לכולם. לאור הכרזת הנציב על סידור הרבנות, הרב קוק קורא להם לתת יד עם רבני הארץ, ולצוות על הנשמעים להם לחדול ממחלוקת ומדברי דופי על רבני הארץ. כל רבני האספה עומדים 'חזקים מצור' נגד כל פגיעה בדין תורה ובמנהגי ישראל. 'השפיעו על האספה... גם מרוחכם'.

כרך ד', אגרת אקא קהילת האשכנזים בקהיר · ל' ניסן תרפ"א - ירושלים

השמועה שהנציב הסכים לחלוקה בין העדה האשכנזית לספרדית בארץ היא 'דבת שוא'. כל עבודתם היא לאחד את העדות, ונסדרה 'רבנות כללית מאוחדת' מבני כל העדות.

כרך ד', אגרת אקיד הרב ברוך מרקוס, רב חיפה · ח' אלול (תרפ"א)

בעניין הסכסוך עם הרב ריי"ק: עיקרו שלא השתדל אצל הוועד לקבוע שכר לריי"ק כחבר בלשכת הרבנות, כפי שדיברו, וזו טובת הרבנות. הרב קוק מציע לפנות בעצמו לוועד, אבל נותן לרב מרקוס זכות קדימה. אז יחזור השלום, 'מפני כבוד התורה וכבוד הרבנות'.

כרך ד', אגרת אקטו ד"ר די סולה פול, חבר ועד הצירים · (תרפ"א) - ירושלים

תודה על סידור משרד הרבנות בצפת. כדאי לערוך סיור בערי הגליל ובמושבות. יתרת חשבון מר מזין מלונדון תימסר דרך אחיו שמואל.

כרך ד', אגרת אקיח הרב ישראל הכהן יפה, רב מנצ'סטר · (תרפ"א)

איגוד הסופרים (סת"ם) הכשרים עומד תחת השגחת משרד הרבנות, ואין לקנות סת"ם אחר. המגמה שארץ ישראל תהיה מרכז ל'אומנויות שבקודש', וסופרים מהגולה יעלו. על מכתבי הפלסתר: אין לשים לב; הרב קוק אינו מקפיד, ואף מקרב את העניים שבהם, כי יש תמימים שחושבים שכל התעוררות לאומית יש לרחק, אבל התחייה, אף שנתערבו בה סיגים, 'מזרע קודש'.

כרך ד', אגרת אקכב ועד העיר יפו · (תרפ"ב)

מצבו של הרב ס', שאינו מקושר לרבנות המוכרת, עלול לגרום תסיסה; הרב קוק מציע לאחד את כל כוח הרבנות לחטיבה אחת. יפו הייתה 'חלקת עבודתי הראשונה על אדמת הקודש', והקשר הרוחני עמה קיים.

כרך ד', אגרת אקמ החפץ חיים (ר' ישראל מאיר הכהן) והרב חיים עוזר גרודזנסקי · י' מנחם אב תרפ"ב

הרב קוק מצטרף לתענית ציבור בערב ראש חודש אלול ויפרסם אותה בארץ. הרב קוק מבקש שיזהירו את עסקני 'אגודת ישראל' בארץ, הנסמכים עליהם, להיזהר ממחלוקת, מלשון הרע ומביזוי תלמידי חכמים.

כרך ד', אגרת אקנג הרב אברהם ליב זילברמן, צפת · כ"ג טבת תרפ"ג – ירושלים

גבינה הולנדית עם הכשר מרבנים יראים מפורסמים (הרב אונדרווייזר, הרב ד"ר ריטר מרוטרדם, רב האג) – בחזקת כשרות; בלי הכשר – אין לסמוך על כך שנהגו לאוכלה.

כרך ד', אגרת אקנו הודעה לציבור בעניין 'עץ חיים' · כ"ט טבת תרפ"ג

אנשים צדדיים, לא ההנהלה, אישרו הקדש של 'עץ חיים' אצל הקאדי, אחרי שהנציב קבע שסמכות ההקדשות לרבנות הראשית. אין בזה אשמה על המוסד, 'עמודה של תורה באה"ק'; העניין נסתבך לפני החוק, וההנהלה מתקנת. הרב קוק מבקש לא לפגוע במוסד.

כרך ד', אגרת אקסג ההסתדרות הכללית של היהודים הספרדים, סניף חיפה · י"ח שבט (תרפ"ג)

לבו מר על הפירוד בין העדות. בחיפה, שבה העדה מאוחדת, יש לשמור על האחדות, ואפשר שכל עדה תקבל את דרישותיה בלי להתפרד. הרב קוק מבקש לאחד את השחיטה כפי שהייתה, ומוכן לעזור, ומקווה שגם הרב יעקב מאיר יעזור.

כרך ד', אגרת אקסו הרב ברוך מרקוס, רב חיפה · כ"ג שבט תרפ"ג

הספרדים מוכנים לשלום אם יוכלו לקחת להם רב בפני עצמם. אם יהיה בטוח שהרב מרקוס יוכר כרב הראשי לאשכנזים, והרב קנעל כחבר המשרד, והרב שייקחו יהיה תלמיד חכם ויראי שמים – אולי אין כדאי לעשות מחלוקת. הרב קוק מבקש את דעתו.

כרך ד', אגרת אקעב הרב יעקב מאיר, נשיא הרבנות · ג' אדר תרפ"ג

אילו היה לו כסף היה ממלא את דרישתו, אף שאינו חייב לשלם מכיסו; דעתו שקופת הרבנות חייבת לקיים את הבטחתה.

כרך ד', אגרת אקפא הרב י"א ציטרין, רב פתח תקוה · ט"ז אייר תרפ"ג

בגלל המשבר, הוועד המקומי מקצץ; אבל אין לוותר על הניקור ועל ראש המנקרים, כי זה מיסודות הכשרות, 'ועד שאתה מהנן ממון הרי אתה מפסיד נפשות' באיסור חלב.

כרך ד', אגרת אקפז מר שלמה פראטאס, ועד בחירת רב בקהילת ביקור חולים, סיאטל · ט"ו תמוז תרפ"ג

ברכה על בחירת הרב שמעון וינוגרד, בנו של הרב יצחק וינוגרד, שכבר בילדותו הראה סימנים טובים.

כרך ד', אגרת אקפח המלצה ליהודי בריטניה · כ"ז תמוז תרפ"ג – ירושלים

המלצה על הרב אביגדור ריבלין, מנכבדי בויסק, שעסק תמיד בתורה, ויודע לקרב לבבות; כל קהילה או בית כנסת שיעמידוהו בראשם ישבעו נחת.

כרך ד', אגרת אקפט הקונגרס הציוני ה-13, קרלסבד · כ"ח תמוז תרפ"ג – ירושלים

חילול השבת והכשרות בפרהסיה עלול לאבד את הבסיס לתקומה הלאומית. חלק מהבעיה בא מחוסר אמצעים – קבוצות היו נזהרות מטרפות אילו היה להן שוחט. הרב קוק דורש תקציב דתי מאושר לשוחטים, מקוואות ובתי תפילה, וקול קורא ואזהרה לקבוצות על אדמות הקרן הקיימת שהזהירות בכבוד הדת היא 'תנאי לאומי מוכרח'.

כרך ד', אגרת אקצא ר' ל' גאלאמב, שוחט בעזה · ו' מרחשון תרפ"ד – ירושלים

תודה על הפרטים על הכשרות בעזה. יפה שהזמין את הרב אהרנסון מיפו בעניין המקוה.

כרך ד', אגרת אקצד הרב שלמה הכהן אהרנסון, רב יפו ותל אביב · כ"ד מרחשון תרפ"ד

הרב קוק שמח שהרב רוצה להצטרף לסיור במושבות לחיזוק הדת. כבר החליט לצאת בתחילת החורף, כמו הסיור בגליל לפני המלחמה שהועיל מאוד. הרב קוק מבקש לדעת את המועד, ואולי יצרפו רב נוסף.

כרך ד', אגרת אקצה הרב שלמה הכהן אהרנסון · כ"ז מרחשון תרפ"ד – ירושלים

חזרה על התוכן: הרב קוק מתכנן סיור בכל הישוב בתחילת החורף, ומבקש שהרב יבוא לירושלים כדי להתחיל מסביבותיה.

כרך ד', אגרת ארכא הרב שלמה הכהן אהרנסון · כ"א אדר ראשון תרפ"ד

כניסת רבנים לארץ מחייבת בקשה מעדה או מבית כנסת והבטחת שכר של חמש לירות לחודש; הרב קוק ידבר עם הנציב על הקלות. הרב ראי"י יקבל תעודת רב. הנסיעה ביום חמישי בבוקר. תודה לרב עוזיאל על ברכתו.

כרך ד', אגרת ארסז הרב אהרן וולקין · י"א טבת תרפ"ה

מזל טוב על מינויו לרב פינסק.

כרך ד', אגרת ארעג ר' א"ז רבינוביץ · י"ט טבת תרפ"ה – ירושלים

יבקשו ויזה לרב מ"צ קלצקין, אבל שלא יפול למשא על הציבור, כי הממשלה מקפידה, ורבים שהובטחה פרנסתם נזקקו לתמיכת העניים הוותיקים.

כרך ד', אגרת ארעד הרב מ"ח מירוויש, רב קייפטאון · י"ט טבת תרפ"ה

הם יבקשו ויזה לרב א"י גוטין, אבל אין שום מקור לפרנס את הרבנים הבאים, והממשלה מתנה שלא ייפלו למשא על הציבור.

כרך ד', אגרת ארפו הרב אליעזר סילבר, רב ספרינגפילד · ח"י שבט תרפ"ה

מזל טוב על מינויו. הרב קוק מזכיר את אגודת הרבנים הכללית בירושלים ואת הישיבה המרכזית, שאליה דופקים תלמידים מצוינים מרוסיה ופולין; צריך הוצאה רבה, בניין הישיבה, וגם היכל לרבנות הראשית.

כרך ד', אגרת אש ועד העדה האשכנזית בירושלים · ב' דראש חודש אדר תרפ"ה

אינו יכול לקבל מחאה על צעד שנעשה בזהירות על פי דין תורה: הוועד שמינה (במושב זקנים) נקרא 'ועד מועצה זמני', ולוועד העדה יש מקום בוועד קבוע. במקום לפרסם דברים שיעוררו תסיסה, מוטב להתכנס עם כוחות חשובים ולמצוא דרך שלום.

כרך ד', אגרת אשיא הרב מ"ז מרגליות · כ"ג אדר תרפ"ה

הישיבה מתפתחת, ורבים מחכים להיכנס, אבל הם במצוקה כלכלית. הרב קוק מבקש תעמולה לפסח. בתוספת: לעזור לשני רבנים שזקוקים לבקשה רשמית מבתי כנסת באמריקה כדי לבוא לשם.

כרך ד', אגרת אשיב ר' בנימין ליב דייכאווסקי · כ"ד אדר תרפ"ה

אחיו הרב, רב אליסבטגרד, מסכים לבוא ללונדון לקהילת 'מחזיקי הדת' כשיקבל רשיונות וכסף להוצאות.

כרך ד', אגרת אשכה הרב צבי פרץ חיות, רב וינה · י"ט אייר תרפ"ה – ירושלים

כחבר בתיווך על חוק הקהילות בין הציונות לאגודת ישראל, עליו לשמור שלא יהיה פירוד בשחיטה, לא בירושלים ולא במקום אחר; בה תלויה כל אחדות הקהילות והכשרות. הסיעה הקטנה שבאגודה ניסתה לחלק את השחיטה, והנציב הכיר שאין לכך יסוד.

כרך ד', אגרת אשל ועד בית הכנסת בחדרה · כ"ד סיון תרפ"ה

הרב קוק ממליץ לקבל לרב את הרב שלום שלמה שניאורסון, מצאצאי אדמו"רי חב"ד, שבא מרוסיה.

כרך ד', אגרת אשלז הרב אהרן טייטלבוים · (תמוז תרפ"ה) – מוצא

הרב קוק במוצא לנפוש. המצב הרוחני של הישיבה מניח את הדעת, אבל בית המדרש כבר צר, וצריך לפחות בניין ארעי, ובקרוב את הבניין הגדול. דרושות מיד כשלוש מאות לירה, ובהמשך כחמש מאות לחודש. גם הוועד הדתי ומשרד הרבנות צריכים תיקון. בתוספת: שידבר עם הרב קאמעלהאר.

כרך ד', אגרת אשלט הקונגרס הציוני · ח' מנחם אב תרפ"ה

הרב קוק דורש שהקונגרס יקציב תקציב שנתי לצורכי הדת הציבוריים בכל מקומות הישוב; קיבוצים שאין בהם 'שום תאר של רושם דת משה' – דבר שאין לסבול בארץ ישראל. עם רבני הארץ העריכו שצריך לפחות חמשת אלפים לירה לשנה, ותרשים מפורט יימסר. ויצמן הסכים לעיקרון.

כרך ד', אגרת אשמב ראשי קהילת סובאלק · מנחם אב תרפ"ה

מאז פטירת הרב משה בצלאל לא סודרה הרבנות. הרב קוק תומך במינוי בנו, הרב צבי אריה ליב, רב זולודק, שגאוני הדור כבר הסכימו עליו, וזה מתאים לדין הירושה במינויי קודש.

כרך ד', אגרת אשמג מושל מחוז ירושלים-יפו, סר רונלד סטורס · ז' אלול תרפ"ה – מוצא

אחדות השחיטה היא היסוד האמיץ של העדה, ונשמרה מימי החכם באשי ועד הרבנות הראשית. ביפו-תל אביב קמו אנשים 'שאין להם שום מגמה דתית' להקים בית מטבחיים נפרד. הרב קוק מבקש פקודה רשמית שלא תהיה שחיטה מחוץ לשחיטה המאוחדת. בגלל בריאותו ישלח את בצלאל יפה והרב יוסף סופר לבאר.

כרך ד', אגרת אשדמ מר דב חביב, ראש עיריית ראשון לציון · י"א אלול תרפ"ה – מוצא

הגיע הזמן שהמושבה תהיה קהילה שלמה עם רב. הרב קוק ממליץ על הרב זבולון חיים חרל"פ, מגדולי הרבנים הצעירים, בקי בהליכות החיים, בעל אהבה לאומית, דרשן ונואם.

כרך ד', אגרת נוספות אקפז החפץ חיים (הרב ישראל מאיר הכהן) · כ"ד תמוז תרפ"ג

תשובה למכתבו על רדיפת השלום: הרב קוק תמיד מבקש שלום ומוחל למחרפיו. אבל יש תלמידי חכמים שאינם יכולים לשאת את ביזוי תלמידי החכמים, ויוצאים במחאה, כי המחרפים פוגעים במספר גדול של גדולי תורה. הרב קוק מוחה תמיד ומבקש מהם לא להעמיד על דבריהם, והדברים פועלים, אבל לא ככל חפצו. הרב קוק כבר ביקש מהחפץ חיים ומהרב חיים עוזר הערה נגד 'ההפקרות של ביזוי תלמידי חכמים'. (המכתב נמסר על ידי משפחת הרב יצחק אריאלי.)